

Szerkesztőség: Kladóhivatal
és nyomda: Bnl. Reg. Ferdinánd (Iózsef főherceg-ut) 4.
Telefon: 151. Szerzőnycim: Közlöny. Arad. —: Az Aradi Nyomda Vállalat tulajdonosi kiadása és rotációs nyomása. Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: évenként 840, félévre 420, negyedévre 210, havonta 70 Lej. Külföldre havonta 50 Lej. Több. —: Éves szám 3 Lej. Vasárnap 5 Lej. —: (Bucurestiben 50 bani felár.) Hirdetések tarifa szerinti —.

XLVII. évfolyam, 285. szám *

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF
1897—1932.

Csütörtök, 1932. december 8

Előre fiatalok!

Tizennyolc kísérteties esztendő telt el a világháború kitörése óta és a középiskola alsó osztályait járták azok 1914-ben, akik ma harmincévesek. Nemzedékek nőttek fel a világlégés, a forradalmak, a gazdasági válságok, a krízis nélkülözésteljes, hosszú esztendői alatt, akikről a sors elrabolta az ifjuság gondtalan derűjét, akiket megfosztott a végtet a fiatal-ság aranyos emlékü örömeitől. Generációk születtek, akik számára nem tarulhattak fel biztató, reményteljes, nagyvonalu távlatok, mert életünket korlátok közé szorították a klvételes viszonyok, az elvakult politikai szenvedélyek s végül a megpróbáltatott és összeroppon világgazdaság leomló építményei. A hadipont világgazdaság leomló építményei. A peredent gyermekre kevés derűjü ifjúkor várt, hiszen mindenütt, az élet minden vonatkozásában új nehézségek, új gondok, új szenvedések tornyosodtak fel, míg végre is az iskolából kikerülő fiatalember ott áll, egyedül, magárahagyatva az egész chaotikus világrenddel szemben, amely nem nyulhat számára elhelyezkedés. A munkanélküliség sötét sorakozik fel a munkát sem találó fiatal generációk, az elhelyezkedés után hiába kutató, felhasználatlan energiák csüggedt csapata is és ki tudja, hány tehetség roppan össze, züllik el csak amiatt, mert nincs kiut semerre ebből a rettenetes világválságból.

A kedvezőtlen, a természetellenesen tragikus viszonyok azonban nem lehetnek végzetesek. A társadalmi fejlődés törvényszerűségei nem ismernek olyan méretű tragédiákat, amelyek elfojthatnák, megsemmisíthetnék az ifjú generációban megújuló emberiség életakarását. A fejlődés örök törvényei biztosítják az alkalmasok, fizikailag, szellemileg tökéletesebbek számára a boldogulást, az érvényesülés lehetőségeit és bizonyosnak kell venniük, hogy míg a világháború előtt felállt és elhelyezkedésre talált generáció számára nagyrészt pusztulást hozott a ránszakadt krízis, addig a nyomoruságos viszonyok között felnőtt nemzedékek már alkalmazkodni tanultak, rugékonnyabbakká, élelmesebbekké váltak a megnehezdedt életformák egyre változó fordulataival szemben. Nem csodálkozunk, ha kiderül, hogy a világ régi, békebeli tekintélyű közgazdászai, szociológusai elvesztik szokott mértékeiket a világgazdasági csőd gigantikus méreteivel, a társadalmi nyomor ezerarcu problémáival szemben és tanácstalanul állnak a nagy kérdések előtt. Annak az egyéni számára, aki utat mutat az új világ új tömegei számára, az új generáció sorából kell felbukkannia, az új szenvedések poklából kell felröppennie az élre, hogy világító fáklyája lehessen korának. Világító fáklyája, amely megmutatja ebből az éjszakából a kivezető utat!

Ez az elgondolás vezette arra az elhatározásra az Aradi Közlöny szerkesztőségét, amidőn ezeknek az eddig még ismeretlen, érvényesülésnek nem jutott fiataloknak számára megnyitja hasáblait. Álljanak elő tehát a fiatalok, akikből a kor szenvedései sem ölhetik ki az ifjuság életerejét és lendületét! Jussanak megnyilatkozáshoz a rejtett tehetségek, akik ma még reménytelenül, némára-kényeszerült ajakkal állnak a névtelenek tömegéről. Álljanak elő a fiatalok és mutassanak nekik kivezető utat az általános válságból mindnyájunk számára a fegyvertelen, a tehetetlen, felkészületlen öregek helyett! Odakiáltjuk hívó szavunk tehát: **Fiatalok fel a fejétek, előre...!** (J.)

„Románia mindig a vallásszabadság híve volt“

mondotta a Kamarában a közoktatásügyi államtitkár

Leleplezett brutális adóinkvizitor, aki ma is hivatalában dolgozik — Vita az antiszemitizmusról — Cuzát félrevezették — Heves felszólalások a meg nem kötött román-orsz szerződés miatt

Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának telefonjelentése: A Kamarai mai ülésén a napirendi vita előtt újra tanulságos felszólalások hangzottak el, amelyeknek vezérmotívuma a romániai zsidó-kérdés volt. Az első felszólaló, Constantinescu georgista képviselő a munkanélküliség ügyében intézett kérdést a kormányhoz, hogy milyen előkészületeket tett a téli segélyakcióra vonatkozólag. Voicu Nitescu, mint az egyetlen jelenlevő miniszter, válaszolt a távollévő D. R. Ioanivescu munkáltató miniszter nevében és kifejtette, hogy a munkanélküliség segítségére a minisztertanács 25 millió lejt szavazott meg. Utána Landau zsidópárti adta elő, hogy a Kamarának szeptember hó 10-én tartott ülésén szóvá tette, hogy Sorocamegyében egy adóvégrehajtó garázdálkodik, aki

terrorral, spanyol inkvizícióra emlékeztető kintásokkal moleztálja a békés polgárt lakosságát.

Interpellációja folytán a pénzügyminiszter meg is indította a vizsgálatot, amennyiben egy pénzügyi vezérfelügyelőt küldött ki a helyszínére. A vezérfelügyelő lefolytatta a vizsgálatot, amelynek eredménye pontról-pontra igazolta a felmerült panaszokat, minek következtében a felügyelő tanács a sorocai adóinkvizitort állásából. Ennek ellenére meg kell állapítani, — mondotta Landau — hogy az adóizetők brutalizálója még ma is hivatalában van, aktív

munkát fejt ki és retteg tőle egész Soroca. Hogyan lehetséges ez?

Soicea lupista képviselő különböző választási szabálytalanságokat tett szóvá, amelyek most vasárnap, a megyei tanácsválasztások során történtek az ó-királyság egyes falvainak területein.

Soicea: Tutovában megverték egy hadirokkant!

Lupu: Hallatlan és felháborító gazság!

Petre Andrei közoktatásügyi államtitkár a két Cuza elmúlt szerepléseire tért vissza felszólalásában a parlament előtt. Kifejtette, hogy támadták őt, amiért egy olyértelmű rendeletet adott ki, amely megengedi, hogy a zsidó tanulók a szombati napokon nem kötelesek írásbeli feladatokat elvégezni, sőt felkérte az egyes iskola-igazgatóságokat, hogy a szombati napra lehetőleg ne tüzzenek ki írásbeliket.

Ami felett eljár az idő . . .

— Románia mindig a vallásszabadság híve volt — jelentette ki az államtitkár.

Egy hang: A törököknek pénteken nem kell ivniok?

Petre Andrei: Nemcsak mi, hanem a többi felvilágosult nyugati országokban is kiadták ezt a rendeletet. Nemzeti politikát folytatunk, de ez a nemzeti politika nem jelenti az antiszemitizmust!

Cuza közbeszól, mire megjegyzi:

— Cuza ur, az ön szellemi műszerei felett eljár az idő!

Románia nyugat őrszeme a szovjethatáron

Az idősebb Cuza felolvast Teleorman megyéből hozzá írt levelet, amelyben a tantesztület tiltakozik Petre Andrei szombatos rendelete ellen. Mivel többen kéri, nevezze meg a helységet is, ahonnan a levelet kapta, Cuza bemond egy nevet, mire Mirto áll fel:

Mirto: Én teleormanai vagyok, de ilyen nevű község az egész megyében nincsen. Van egy kis patakocsa ugyan, amelyben ezen a néven ismeretes, de abban nincsen iskola. Cuza ur, Önt láthatólag megint félrevezették...!

Vita a szovjetről

Ezek után a Kamara áttért a felirati vita tárgyalására. Ennek során Annibal Theodorescu averescan képviselő mond beszédet, amelyben a Gafencu—Averescu között lefolyt általános szenzációt keltett nyílt levelezés ügyéhez szólt hozzá. Amint ismeretes, Gafencu volt külügyi államtitkár nyílt levelében, az Argus hasábjain arra szólította fel Averescu marsallt, hogy mondja meg: igaz-e az a szerződés, amely már 1926-ban megemtamadási szerződést köthetett volna a Szovjettel, Besszarábia teljes ismerése mellett? A válasz igenlő volt, de Take Ionescu akkori külügyminiszter elejtette az ügyet. Theodorescu képviselő a maga részéről ugyancsak megerősíti Averescu marsall szenzációkeltő kijelentéseit.

Xeni (liberális): Hogyan képzel, hogy Ferdinánd király és Bratianu Ionel ne fogadta volna el ezeket a feltételeket? Take Ionescu azon-

ban attól félt, hogy ha a vörösökkel megegyeznek, meggyülhetik még a baja a kék-szovjettel és a fehér-uralommal is, mert úgy gondolta, hogy a szovjet uralma nem lehet állandó...

Theodorescu: Szovjetország katonai fölénye már abban az időben ismeretes volt. 1927-ben a szovjet egymillió 967.000 embert tartott állandó fegyverben, 1928-ban egymillió 562.000 embert. Azt mondják, 1928-ban a Kellogg-paktum örökös: de akkor mégis mi az oka annak, hogy a Balti-tengertől a román határig a szovjetnek minden szomszédos országa megemtamadási szerződést kötött vele? Nálunk egyedül Titulescu külügyminiszter vallja ennek a Kellogg-paktumnak sérthetlenségét. Mi Nyugat őrszeme vagyunk a szovjethatáron, — de nézzük, mit tesz a Nyugat ennek az őrszemnek érdekében...? Franciaország, Lengyelország, megkötötte a maga megemtamadási szerződéseit, a Kellogg-paktum ellenére is.

Pop C. István elnök ezután bejelentette, hogy Nicolae Romanat-megyei képviselő leköszönt mandátumáról és ezért az utána következő kormányparti jelölt, Titeanu kerül be a parlamentbe. Az új honatyja, aki eddig a bejelentésig az újságírók részére fenntartott helyen húzódott meg, most elősietett és elfoglalta helyét a kormánypart padsoraiban. Az ülés bezárása előtt a Kamara elfogadta és egyhangul megszavazta azt az indítványt, hogy ezen a délután háromtól este 10 óráig tartsák az üléseiket.

Királyi vadászat Kisjenő környékén

Beszámoló az udvari vadászatról — A király 95 fácánt lőtt

A kisjenő-környéki udvari vadászat nagyszabású apparátussal indult meg kedden délelőtt a „Fazanu“ bucuresti-i vadásztársaság fácánosában. Ennek a fácánosnak országos híre van, mivel a bucuresti-i előkelő vadásztársaság tagjai, kiknek elnöke mindig egy *Bratianu*, jelenleg *Bratianu* Dina, ezen a közel kétszáz holdnyi területen kimondottan tenyésztek a fácánt és a nemes madár feltűnő számban szaporodott el az igazi vadászlelkek öröme. *Károly király kedden délelőtt tíz órakor érkezett meg kíséretével együtt az erdőhegyi vasutállomásra*, ahol már várták érkezését *Ciorogariu* Jenő arad megyei vadászati főfelügyelő és *Saulescu* országos vadászati vezérigazgató, valamint *Manolescu* Strunga és *Lazarescu* bucuresti-i professzorok, akik valamennyien szervedélyes vadászok lévén, egy hétnappal előre kiutaztak a fácános területére, hogy a nagyszabású vadászat előkészületeit megtegyék.

Az *Aradi Közlöny* munkatársának alkalma volt megfigyelni a királyi vadászat valamennyi eseményét. Az uralkodó szürkés-zöld, br-

A Banca Nationala bankjegybevéltője Curticin és a többi határállomásokon

Bucurestiből jelentik: A CFR, a Banca Nationalával történt megegyezés alapján bankjegybevéltőket létesít a következő állomásokon: Zsombolya, Pécska, Curtici, Biharpüspöki, Ermihályfalva és Halmi, ahol az országba bejövő utasoktól megvásárolják a különböző külföldi valutákat. Ércpénzbevéltésre nincsen engedélyük, csupán papírpénzeket vehetnek az alábbi árfolyamokon: angol font: 530, dollár: 166.75, svájci frank 32, belga frank: 23.30, márka: 39.75, hollandi forint: 67.30, lira: 8.50, francia frank: 6.58, cseh korona: 4.95, török lira: 0.78, osztrák schilling: 20 és pengő: 22.

A botfüllü

Irtá: TOLNAI ALFRÉD

A tanítómester újra állá alá illesztette a hegedűt, megsuhogtatta a vonót és újra eljátszotta a dalocskát, amit a nebulóknak az évzáró ünnepségen kellett előadniok. Ment is a dolog, mint a karikacsapás, csak a kis Félix Mendelssohn-Bartholdy kezdte egyszer három hanggal lejjebb, mint kicsiny társai és azután végig három hanggal alacsonyabban futta a dalocskát, mint a többiek.

— Már látom, nem megyek veled semmire, te léhűtő — fortyant fel az újabb sikertelen kíséret után Schulze mester — eridj a sarokba, ott fogsz a kukoricán térdelni, amíg meg nem tanulsz figyelni. — A kis hétéves Félix könnyes szemmel bandukolt számkivetése helyére és amikor ott térdelve hallgatta társai vig danáját, ismét és ismét előtörték könnyei.

Johann, az iskolaszolga lihegve ront a terembe:

— A... a... főtisz... telen... dő atya jön — jelenti be a tanítómesternek az iskola legfőbb urának, az esperes-plébánosnak, Bonifacius Xaver Peterhoff atyának látogatását és máris nyílik újra az ajtó és feltűnik a feketereverendás, jószágosképi, galambféhérhaju aggastyán szikár, magas alakja. Schulze mester siet főnöke üdvözlésére. A lelkész barátságos leereszkedéssel rázza meg a hajbókoló iskolamester zsírral erősen kipárnázott jobbát, jószágos kék szeme végigfut az osztályon és végül is a sarokban térdelő kis Félixen akad el.

— No fráter — lép a kis gonosztevőhöz Peterhoff főtisztelendő, miközben hatalmas barackot mér a gyermek fejére — hát te mit vétettél? — Felelne Félix, de hangját elnyeli a szipakolás, zokogás, csak néhány érthetetlen szót dadog.

— Meg kellett a gyermeket büntetnem, főtisztelendő atyám — felel a delikvens helyett Schulze mester, udvarias meghajlás kíséretében nyujtván az esperes felé burnótos-sze-

cesz nadrágu vadászöltözetben, két kitűnő vadászfegyverrel indult el a vadászatra. Több, mint száz hajtó sorakozott föl, hogy szembehajtsa a vadakat az előkelő vendégekkel. Minden pontosan kidolgozott stratégiai terv szerint zajlott le. Az uralkodó kíséretében, ugyancsak sportöltözetben ott láttuk *Habsburg* Ferenc főherceget, a király Antal nevű sógorának öccsét, *Ilisavict* udvari marsallt, aki ez alkalommal ugyancsak levetette díszes egyenruháját, villogó kitűntetésével egyetemben, vadászfegyverrel a vállán, kísérte az uralkodót. *Bianu* Jenő állambiztonsági vezérigazgató is. Érdekes, hogy a meghívott előkelő vendégsereg sorában ott láttuk *Corojanit*, a fácános területének tulajdonosát is, aki egyébként Bucurestiben él, de külön udvari meghívásra jelent meg az ő területén zajló vadászaton. A

Harmincnégy bombát helyeztek el egy bucuresti-i középiskolában

Bucurestiből jelentik: Nagy megrökönyést keltett a fővárosban *Petre Mirescu* liceumigazgató bejelentése nyomán a rendőrség által leleplezett bombaraktár felfedezése. A *Mihai Voivod*-liceum udvarán 34 csomagot találtak, melyek mindegyikében egy-egy bomba volt. A bombaraktárra oly módon jöttek rá, hogy az udvaron sétáló tanulók látták, amidőn tegnap délután három ismeretlen egyén teherautóval az épület elé érkezett. A munkáskülső emberek nyugodtan lerakták az autóról csomagjaikat, számszerint harmincnégyet, majd úgy, ahogy jöttek, el is távoztak. A növendékeknek nem tűnt fel az ismeretlen egyének munkálkodása, miután azt gondolták, hogy valami javítást akarnak esz-

fácánvadászatra való tekintettel a király ugyanis változtatott eredeti tervén és nem a székkudvari udvari vadászterületet kereste fel kíséretével, hanem a „Fazanu“ drótkerítéssel gondosan elzárt területét.

Összesen tizennyolcan indultak el a vadászatra, amelyen este 11 óráig

168 fácán, 53 nyul, sőt egy öreg róka is területre került.

A király egymaga 95 fácánt lőtt, felváltva használva könnyű vadászfegyverét. A hajtás végeztével az előkelő vadászok a hangulatosan lobogó táborniznél vacsoráztak meg, jóízűen fogyasztva el a hideg menüt, majd a király és közeli kísérete az erdőhegyi állomás perronján állomásozó udvari szerelvényhez lovagolt vissza, ahol valamennyien az éjszakát töltötték.

Az udvari vonat, a király vendégeivel együtt szerdán este hét óra tájban rohogott át újra az aradi vasutállomáson. A király ugyanis holnap, csütörtökön reggel a temesvári Vadászerdőben folytatja a vadászatot, pénteken pedig a bánsági Bruckenauban csinálnak nagy hajtóvadászatot.

közölni az épületben.

A tanulók elmondták az igazgatónak, aki érdeklődött a csomagok iránt, hogy a három férfi megkérdezte tőlük, hogy ki is az iskola igazgatója, majd mikor megmondták, sorra kérdezték még a tanárok neveit is. Eközben lerakták egymás után a csomagokat, majd eltávoztak. A diákoknak eszükbe sem jutott az, hogy az autó számát megkérdezzék és egyelőre semmi nyom nem került napvilágra a bombaraktár elhelyezőinek kitétele felől. A rendőrség az igazgató feljelentése alapján azonnal kiszállt a helyszínre, ahol megállapították, hogy mindegyik csomagban bomba van elhelyezve. A tettesek kézrekerítésére teljes apparátussal folyik a nyomozás.

lencéjét — nem figyel a magyarázatomra, minden igyekezetem hiábavaló.

— Kinek a fia ez a gyermek?
— Félix Mendelssohn-Bartholdy a neve, unokája a nagy...

— Ó, a nagy bölcsésznek, Moses Mendelssohnnek unokája. Nohát buksi, ha nagyapádra ütsz, nem nagy baj, ha énekelni nem is tudsz!

A tanító megadja a jelt, hegedűjén nyikorgatva kíséri az apróságok énekét... Félix megint három hanggal mélyebben vágott a kórusba.

A főpap megfogja Schulze kabátja ujját, annál fogva huzza az ablakmélyedésbe a kis, tömzsi, haj hiján csillogó kobaku emberkét. Ott, letompított hangon, nehogy a gyermekek is meghallják, de valósággal lelkes hangon ezt mondja a hűledező tanítónak:

— Kedves barátocskám, drága Schulze mester! Egy percig sem kételkedem az ön zenei tudásában, de téved, ha azt hiszi, hogy annak a gyermeknek nincsen nagyobb zenei érzéke, mint önnek és nekem együttvéve. Figyelje meg: ebből a gyermekből egykor még világhírű zenészember lesz.

Teltek, multak az évek... Schulze mester valamikor rőthaju gyér haját erősen kikezdte a tél és még most is az ő hegedűje nyikorgása mellett szivja magába a városka gyermekhada a zene szent tudományának első leckéit. Ma is éppen énekórával fejezte be az oktatást az iskolamester. Amikor pedig az iskola kapuján kilép, magas növésű, hullámos barnahaju, barna pofaszakállu fiatalember lép eléje:

— Félix Mendelssohn-Bartholdy vagyok, a botfüllü, kedves, jó mesterem, — mutatkozik be volt tanítójának az immár világhírű komponista.

— Félix... Te? — hűledezik zavartan a kis öreg, azután még jobban megzavarodik: — Ó, bocsánat uram, hogy tegezni mertem.

— Csak tegezzem, kedves jó Schulze tata, — csak tegezzem, oly jól esik

— Mennyire restelem, Félix, hogy akkordiban...

— Nincs mit pironkodnia, kedves Schulze mester, tévedni emberi dolog. Akkor... — itt elakad Mendelssohn szava és elmélázva mered maga elé, majd ismét megszólal: — Igen... Akkor magam sem igen tudtam, mit akarok, csak éreztem valami hatalmasat, szépet, amit azóta sem sikerült teljesen elérnem. Talán még legközelebb jutottam az akkori lelkiállapotomhoz négyszólamu „Lieder im Freien zu singen“ szerzeményemmel. De hol vannak ezek is még a tőkélytől?

— Te mondd ezt, Félix, te, aki a „Szentivánéji álom“, a „Walpurgisnacht“, a „Lieder ohne Worte“ csodálatosan szép zenéjével ajándékoztad meg az emberiséget? Tel! Hallottam ám a skót, hallottam az olasz szimfóniádat. Ne szerénykedj! Az egész művelt világ körülrajong. Egy sorba állítanak a legnagyobb zeneköltőinkkel...

— Igen, mert nagyon is elnéző a világ velem szemben, de én érzem, hogy még nem akkora magam, az ami itt benn ég, forr — mondja Mendelssohn-Bartholdy, mellére illesztvén tenyerét. — Akkor is éreztem... Akkor is égett forrott itt benn... Ugyanez, ugyanilyen volt az érzésem... Akkor, amikor ön, drága, jó Schulze mesterem kijelentette, hogy botfüllü vagyok...

— Fiacskám! Az Istenre kérlek, ne piríts rám, öreg emberre... Halálomig restelni fogom ostobaságomat, a sirum tul is szégyellemi fogom magamat vakságomért... Könnyelmű, meg gondolatlan itélet volt... Bocsáss meg érte...

— Megbocsátani? Drága, egyetlen mesterem... Ha tudná, hányszor, de hányszor mondtam el magamban azóta: „Igaz volt Schulze mesternek, botfüllü vagy! Amikor az éppen elkészült hangjegyeket elolvastam és láttam, hogy nem azt irtam le, amit éreztem... „Botfüllü“, vágtam a fejemhez és már láttam a hibát. „Botfüllü“, ez lett a talizmánom!

Anglia kényszerhelyzetbe hozta Franciaországot az amerikai háborus adósságok ügyében

Herriot bukását elkerülhetetlennek látják — Anglia nem veszi figyelembe a francia álláspontot — A francia-orosz megnevelési szerződés kulisszatitkai

Párisból jelentik: Ujjonnan nyilvánosságra került részletek azt bizonyítják, hogy a francia-orosz megnevelési szerződésnek sokkal nagyobb a jelentősége, mint gondolták. A szerződés megtiltja Franciaországnak, hogy részt vegyen bármely Oroszország ellen irányuló hitelbojkottban. A megegyezés ezenkívül megtiltja Oroszországnak, hogy kizárja Franciaországot rendelkezésének elhelyezésénél. A szerződés azonnali hatállyal felmondható, ha a felek valamelyike megtámad egy harmadik államot. Háboru esetén a szerződés egyik felére sem kötelező a semlegesség.

A politikai pártok izgatottan foglalkoznak az a kérdéssel, hogy Herriot annak idején garanciát vállalt Angliával szemben a háborus adósságok decemberi esedékességét illetően. Minthogy Macdonald második jegyzékében megígérte Anglia decemberi esedékességének kifizetését, Herriot is szintén kénytelen lesz fizetni. Ezáltal Herriot nyílt összeütközésbe került a Kamarával és bukása elkerülhetetlen.

Jól értesült körök szerint Herriot egyáltalán nem bánta bukását, minthogy ezáltal a háborus adósságok terén elfoglalt álláspontja révén megmentené népszerűségét. Ilyenformán azonnal ismét őt bízják meg a kormányalakítással és ekkor bejelenthetné Amerikának, hogy az egész törvényhozással szemben találta magát a háborus adósságok fizetése kérdésében.

Ujabb hírek szerint az adósságok kérdésében döntő fordulat állott be. Herriot ugyanis arra a belátásra jutott, hogy

Anglia nem veszi figyelembe a francia álláspontot

és ezért attól tart, hogy a háborus adósságok kérdésében magára marad. Herriot ezért most közlekedést keres Angliához egy közös magatartás ügyében. Minthogy Anglia elhatározta a decemberi részlet kifizetését, Herriot kénytelen lesz ugyanezt tenni, megragadja azonban az alkalmat annak a kijelentésére, hogy a decemberi részlet kifizetése az utolsó. Herriot abban a reményben megy bele a decemberi részlet kifizetésébe, hogy ezzel kedvezőbb atmoszférát teremt Amerikában a háborus adósságok revíziójának kérdésében.

Herriot és Macdonald egyébként ma délelőtt Párisba érkeztek. Herriot a „Temps“-nek kijelen-

tette, hogy Genfben a hangulat rendkívül kedvező volt és német részről sok szeretetreméltóságban és megértésben volt része. Herriot megérkezése után azonnal minisztertanácsra sietett. Macdonald a párisi angol nagykövetségre ment, ahol az ugyancsak ma ideérkező Chamberlainnel hosszas tanácskozásokat folytatott.

Későbbi jelentés szerint beavatott helyről hangsúlyozzák, hogy a kormány még nem határozott a december 15-iki esedékesség kérdésében. Addig nem is teheti ezt meg, amíg nem ismeri az Egyesült-Államok állásfoglalását Hoover legutóbbi üzenete tárgyában, továbbá, amíg az elnök nem ad választ az angol-francia viszontválaszra.

Harc Batthyány Ilona grófnő tizenkétfélmillió pengős öröksége körül

Az orvosszakértő véleménye szerint a grófnő elmebeteg volt

Budapestről jelentik: Négy esztendővel ezelőtt halt meg Batthyány Ilona grófnő, a vértanu gróf Batthyány Lajos leánya. A grófnő mintegy 12 millió pengő értékű vagyont hagyott maga után. A hagyaték körül elkeveredett per indult meg a törvényes örökösök között. A régen huzódó pereskedésben most szenzációs fordulat történt, amennyiben kiderült, hogy a grófnő, amikor végrendeletét készítette, az orvosszakértő véleménye szerint — elmebeteg volt.

A hatalmas vagyont nem osztották szét az örökösök között, mert már a közjegyzői irodában a végrendelet felolvasása után felállt gróf Keglevich Pál, a meghalt grófnő unokájának képviselőjében dr. Rajna Dezső ügyvéd és a következő bejelentést tette:

— Már most közlöm, hogy a grófnő végrendeleteit egész terjedelmükben meg fogom támadni gróf Keglevich Pál nevében. A hagyatékunk egyedüli törvényes örököse csak a két unoka: gróf Keglevich Pál és gróf Keglevich Ilona lehet. Olyan bizonyítékok állnak rendelkezésemre, amelynek alapján határozottan állítom, hogy

a végrendeletek érvénytelenek, mert

Batthyány Ilona grófnő elmebeteg volt.

Az ügyvéd bejelentése az örökösök körében természetesen nagy konsternációt keltett, de a végrendelet megsemmisítése iránti per csakugyan megindult. A gondnokság alá helyezett gróf Keglevich Pál gondnoka, dr. Sándor László, megbízta Rajna Dezső dr. ügyvédet, hogy a végrendelet érvénytelenítése iránt a szükséges lépéseket tegye. És megindult az utolsó évek legnagyobb hagyatéki pere, amelyhez Keglevich Ilona grófnő is csatlakozott, Tóth Miklós dr. ügyvéd után.

A pestvidéki törvényszék előtt 30 ügyvéd jelent meg az örökösök képviselőiben és hangoztatták, hogy Batthyány Ilona grófnő élete végéig rendkívül okos nő volt, aki szellemi frissességét 87 éves korában is megtartotta. A gróf Keglevich-testvérek védői ezzel szemben ennek az ellenkezőjét hangoztatták. A törvényszék tehát úgy határozott, hogy orvosszakértők véleményét fogja kikérni, hogy vajjon Batthyány grófnő épelméjű volt-e? Németh Ödön dr. egyetemi tanár másfél évi munka után 180 oldalas szakvéleményt terjesztett be, melyben kimutatja, hogy a grófnő valóban elmebeteg volt.

A pestvidéki törvényszék a közeli napokban tüzi ki az érdekes örökösödési ügy főtárgyalását, mely után végre eldől, hogy kinek a tulajdonába megy át a 12 millió pengős örökség.

Mulasztások

a pénzügyminiszterium adminisztrációs osztályán

Bucurestiből jelentik tudósítónk: Madgearu pénzügyminiszter a pénzügyminiszterium adminisztrációs osztályában végzett inspekciós konutja alkalmával olyan dolgokra jött rá, amelyek alapján elhatározta az adminisztrációs szemlézet új beosztását. Különösen az adófizetések körül állapított meg rendkívüli mulasztásokat a pénzügyminiszter, aki kijelentette, hogy az adófizetők katasztere rendkívül hiányos, a megszámlálás minden rendszerességet nélkülöz, ezenkívül hiányzik a nagyobb adófizetők megfelelő nyilvántartása, megterhelések, jóváírások, az évvégi rekapitulációk, a törzslapok kitöltése körül különböző szabálytalanságok történtek.

Botrányba fulladt a német birodalmi gyűlés

A chemnitzi robbanás ügye a birodalmi gyűlés előtt -- Támadás Hindenburg elnök ellen -- Verekedés a kommunisták és nemzeti-szociálisták között

Berlínből jelentik: Az I. G. Farbénindustrie chemnitzi telepén katasztrófális hatású szerencsétlenség történt. Egy oxigéntartály felrobbant és ennek következtében egy egész épületrész beomlott, maga alá temetve a munkásokat. A romok alól eddig hét halottat húztak ki, később még három menthetetlen állapotban levő munkást húztak ki. A romok alatt még hat munkás van, akik menthetetlenek.

A birodalmi gyűlés mai napján egy kommunista felszólaló ismertette a chemnitzi szerencsétlenséget, amely szerinte a hajszolási rendszer eredménye. Ennél a bejelentésnél a kommunisták hangos „Pfu!“ közbekialtással tüntettek. Ezután rátértek a birodalmi elnök helyettesítéséről szóló egyszakaszos törvényjavaslat tárgyalására. Schmeller kommunista sulyosan sértő kifejezéseket használt Hindenburg elnök személyére, mire az elnök megvonta tőle a szót. A karzat kommunista közönsége hangosan éljenezte a szónokot, mire többeket kivezettek. Erre újabb nagy lármát tört ki, a kommunisták követelték, hogy a nemzeti szociálista zajongókat is vezessék ki. Végül is az elnök kiűrtette a karzatot és az ülést felfüggesztette.

A folyosón vad dulakodás kezdődött a

kommunisták és a nemzeti szociálisták között. A kommunisták előbb egy hangszórót dobtak Lochse nemzeti szociálista felé. A hangszóró széttört egy csillárt, amelynek darabjai megsebesítették Lochset. A kommunisták ezután egy asztalt dobtak a nemzeti szociálisták felé. Végül is a kommunistákat kiszorították és a rend helyreállt.

Az ülést ezután tovább folytatták és megszavazták az alkotmány 55-ik szakaszának módosítását, nemzeti szociálista javaslatra. Ennek értelmében a birodalmi elnököt a legfelsőbb törvényszék mindenkor elnöke helyettesíti. Az elnök helyettese ilyenformán jelenleg Bumke lett.

CORSO-MOZGO! PREMIER:

LEHAR FERENC, az operettek királyának zenéje
EGGERTH MARTA, az operettek királynője

ROLF von GOTH Volt egyszer egy keringő!
VEREBES ERNO

Lizzy Natzler Bűbajos történet egy édes bécsi lányról.
Paul Hörbiger Ida Wüst, Albert Paulig

Ma d. u. 3 órakor!

Pénz az utcán!

Humoros fi moperett.
Georg Alexander,
Alb. Retty
Hans Moser
Hans Thimig
JEGY LEJ 8.-

Kik fognak részesülni a SZABÓ ALBERT üveg- és porcellán nagyáruház

Lei 50.000 értékű ajándékaiból?

1. Minden vevő, aki Lei 50-ért vásárol, teljesen egyforma eséllyel kaphatja a 150 drb. szebbnél-szebb ajándék-tárgyakat.
2. Sem protekció, sem más egyéb nem érvényesül, miután az ajándékozás tisztán a szerencsére van bízva.
3. A 150 drb. szerencsés szelvénytulajdonos személyeinek a szerencse útján való kiválasztását egy 7 tagu bizottság fogja ellátni. A bizottság városunk köztisztelben álló férfiakból fog állani és a bizottság ülésére minden szelvénnel rendelkező vevőnket meghívjuk.

Ne mulassza el az alkalmat, miután Ön is lehet a legszerencsésebb szelvény tulajdonos.

Ajándék szelvényeink utolsó kibocsátási napja: december 23

Az „Ifjuság” bemutatóján lelkesen ünne- pelte a közönség Dálnoki Nagy Lajost

A dramolett nagy színpadi sikere — A békeidők ünnepi hangulata az aradi színházban

Ünnepi fényben gyultak ki ma este az aradi színház rivalda-lámpái s ez az ünnepélyes, a régi békeidők felejthetetlen színházi estjeinek visszfényét sugárzó hangulat nemcsak a kullisszák világában, de a zsufolásig megtelt nézőtérén és az elegáns páholsorokban is visszhangra talált. Arad társadalmának előkelőségei, a közélet vezető emberei, mindenki, aki csak szerepet játszott valaha és szerepet visz ma is az aradi társaságokban, megjelent, hogy ma este részt vegyen Dálnoki Nagy Lajos új egyfelvonásos verses-darabjának aradi bemutatóján. Az ünnepi bemutatóra már hetek óta lelkesen készült az aradi színtársulat prózai együttese és Dálnoki Nagy Lajos irányítása mellett ugyyszólván éjjel-nappal folytak a próbák. Az „Ifjuság” tökéletes, gördülékeny és mindvégig abszolút művészi előadása bizonyította, hogy ez a fokozott igyekezet diadalmas eredményre vezetett.

Dálnoki Nagy Lajos, Arad megye volt alispánja már nem egy verses darabjával bizonyította be, hogy mestere a rimfaragásnak, rímei úgy csendülnek össze, mint egy finom, művészi kamarazene hangja. Új darabja, az „Ifjuság” című egyfelvonásos dramolett magán viseli szerzője finom, költői lelkének kisugárzását. A verses színmű felépítése annyira változatos, gördülékeny, hogy modern darabjaink között is megállja helyét. Csengő rímei, igazgyöngyfüzérckhez hasonlatos gondolatfűzése és vezéralakjainak, sőt epizódfiguráinak elevensége, természetes beállítása a klasszikus francia költők halhatatlan műveinek reneszánszát hozta ma este az aradi színpadra. A mese allegorikus: az öregség kapujában hátráló, visszapillantó férfi beteljesült vágya, a Faust-orvosok örök tragédiája szövi át a cselekményt, amelyben azonban hárfaszólként rezonál a szerelmes asszony megnyugvást, megalkuvást hirdető szava. A végső szólam a szerelem örökifjuságának mindent felölélő, halhatatlan szimfóniája...

Az „Ifjuság” parádés szereposztásban került színre. A szereplő gárda tökéletes egészét képező koszonijában kiemelkedő alakítást

nyújtott Mágori Dóra, ez a kellemes organumu, nagyszerű szavalókészséggel bíró színésznő, aki Lucille nehéz szerepét vitte őszinte sikerre. Mészáros Béla méltó partnere volt. Maradéktalanul oldotta meg nem kevésbé nehéz szerepét: hol férfiasan nyers volt, hol szelíd, lírai hangokat pengtetett, amint szerepe kívánta. Darvas csatlakozott harmadiknak a kitűnő kettőshöz, markáns alakításával, szavaló technikájával vetélkedett a sikerért. Gömörly Emma, Jávor, Csutina mint régi, rutinizott színészek, szintén kifogástalanul játszották szerepüket. A fiatalok között is feltűntek tehetséges alakításokkal Lenkey Eta, Németh Nelly és Bánvai Rózi. A közönség szívvel-lellekkel tap-

Legszebb Karácsonyi ajándék
egy modern portrál

FOTOSTUDIO
ANDRÉ SZÉKELY-től

Bulv. Regina Maria 22.

solt a függöny legördülte után és percekgig ünnepelte a szereplőket, majd, zugó, tomboló tapsal hívták rivalda elé Dálnoki Nagy Lajost. Midőn a szerző megjelent, a tapsvihar orkáná emelkedett és többször függöny elé hívták ugy Dálnokit, mint a darab szereplőit.

Az „Ifjuság” bemutatóját megelőzte Pásztor Árpád „Két öreg” című darabja, amelyet szintén kitűnő előadásban hoztak színre Jávor, Kiss Mariska, Ungár Boriska és Lantos Béla fellépésével, míg a befejező darab Offenbach örökszép „Varázshegedü”-je volt. A vigopera előadását Bing János fellépése avatta eseményé. A kiváló baritonista hangja már hosszabb idő óta nem csendült fel az aradi színpadon és a közönség ma, talán éppen ezért fokozott ünneplésben részesítette. Bing János kitűnő diszpozícióval énekelte Mathieu apó balladáját,

amelyet hatalmas tapsal honoráltak. Ila Méry mint Anta, fejlett zenei tudásáról adott tanúságot. Hangja nagyszerűen érvényesült az operai magaslatokon álló énekarpartie keretében. Pop Smaranda szintén képzett, tehetséges énekesnőnek bizonyult és Bing Jánossal való duettje nagy sikert aratott. A mindvégig művészi élményt nyújtott előadás közönsége sokáig felethetetlen színházi est emlékével távozott. (Cs. P.)

Színház — Irodalom — Művészet

Tátray Kornélia növendékeinek hangversenye

Őszinte siker jegyében folyt le szerda este 9 órai kezdettel Tátray Kornélia és növendékeinek hangversenye a Fehér Kereszt nagytermében. A termet hálás publikum töltötte meg, amely lelkesen tapsolt a szereplő énekeseknek és énekművésznőknek. Tátray Kornélia—Zinner Boriska nagy duettje vezette be a programot. Meyerbeer „Dinorah” című operájának nagy duettjét adták elő művészi tudással, lebillenséző modorban. Schubert Wasserflut-ját és Lortzing Romanze-át Klein Miksa énekelte el zengő, csiszolt hangján, nagy siker mellett. Majd Grubner Sári énekszámait következtek: Franz- és Tártray-dalokat adott elő őszinte tetszésnyilvánítások közepette. Hilevitz Sándor Schumann, Lortzing és Schubert-áriákkal szerepelt műsorán. Férfias hangja, kitűnő előadásmódora a közönség kimagasló tetszésével találkozott.

Szünet után Grosz Piroska művészi hegedűkoncertje következett, majd Ivan Cornel Schubert, Meyerbeer és Ionel Fernic-dalokat interpretált tehetségesen. Ráadásul is adott, amelyet a közönség tapsokkal fogadott. A három utolsó szám képezte az est kimagasló eseményét: Zinner Boriska, Bercoll (Berkovics) Dániel és Tátray Kornélia adták elő koncertszámokat, spontán megnyilvánuló tetszés, tapsvihar kíséretében. Zinner Boriska Meyerbeer, Brahms, Berkovics Dániel Schubert, Verdi, Puccini s ráadásul Lehár, végül Tátray Kornélia Fielitz, Eckert és Mozart-áriákkal szerepeltek. Ki kell emelnünk Zinner Boriska fejlett énektudását, Berkovics Dániel operettszínpadra kíváncsú szárnyaló tenorját és Tátray Kornélia üde, csilingelő szopránjának varázsát, Tátrayt K. Vas Anna kísérte zongorán, rutinizott, abszolút művészi technikájával. Az estély nagy sikere biztatás arra, hogy Tátray a szezonban még néhányszor a publikum elé lépjen tanítványival.

* Az aradi Városi Színház műsora. Csütörtök este fél 9 órakor: Ifjuság (Dálnoki Nagy Lajos ny. alispán verses és énekes egyfelvonásos vigiátéka, másodszer). Ezt megelőzi: a „Két öreg” (Pásztor Árpád egyfelvonásos vigiátéka). Végül: „Varázshegedü” (egyfelvonásos operett, Bing János és Pop Smarandita vendégfellépésével, C. bérlet). Péntek este: Román előadás. Szombat délután: János vitéz (operettreprez, új betanulásban, olcsó helyárrakkal). Este 9 órakor: Szólik az asszony (operettreprez, A. bérlet). Vasárnap délután 4 órakor: Eltörtött a hegedűm (operett, olcsó helyárrakkal). Este 9 órakor: Goldstein Számi (operettreprez, B. bérlet).

* Szombat délután a János vitéz reprize, feltűnő olcsó helyárrakkal. Minden időben a legszebb operettnek számított Kacsóh Pongrác gyönyörű muzsikájú operettje, amelyben a társulat legjava vesz részt. Ila Méryvel a címszerepben. Iluskát Danos Ica, Bagót Balázs István, a francia királyt Olasz, a királykisasszonyt Papp Ella, a gonosz mostohát Gömörly Emma alakítja. Az előadás 5 órakor kezdődik.

* Szombat este Szólik az asszony operettszínházát újítja fel a társulat. A Szólik az asszony annak idején az operettújítások egyik legsikerültebbje volt, amelyben a női főszerep Arató Allyé. A többi szerepeket is a társulat elsőrendű erői játszik.

* Vasárnap délután az Eltörtött a hegedűm a műsordarab, olcsó helyárrakkal.

Szombaton, i. hó 10-én az aradi REFORMÁTUS NŐK SZÖVETSÉGE táncos teaestélyt rendez a Magyar Párt v. Zrinyi-ucca 8. sz. alatti helyiségeiben.

Segítsen az ifjúság!

Hogyan látja a háboru-utáni krízist és a kibontakozás útját a világháboru óta felnőtt ifju nemzedék? — Az Aradi Közlöny pályázatát hirdeti a harminc éven aluli fiatalok számára. — A pályázat feltételei

Uj Nobel-díjat kellene kitűzni annak, aki célravezető utat mutatna: miképpen szabadulhatnánk ki a világgazdasági válság halálos hárjából? A szakemberek, öreg teoretikusok és nagyfejű szakteknitvények már ezerféle szempontból „megvilágították” a kérdést, de nyilatkozataik nem értek egy inflációs ezermarkást sem. Akár azt mondották: „a kérdés tuljutott a mélypontra”, akár csak annyit nyilatkoztak sejtelmesen, hogy „már pirkad valahol a gazdasági horizonton”, nem lettünk ettől semmivel sem okosabbak. Végül is az egyik legnagyobb gazdasági korifeus, a *Bank of England* kormányzója, Montagu Norman állott elő és becsületesen beismerte, hogy *már maga sem tudja, mit is gondoljon...* Ennek legalább értelme volt.

Uj idők uj problémái

Amikor azonban kénytelenek vagyunk leszögezni, hogy

a régi, letűnt generáció nem tudja, mihez is kezdjen az uj idők problémáival:

amidőn kiderül, hogy a régi dogmák nagyteknitvényű professzorainak egész tudománya csődöt mond, akkor elérkezettnek látjuk az időt arra, hogy a mai generáció érvényesüléséhez nem jutott, jelenleg még ismeretlenségben lapangó tehetségeknek felkutatására induljunk.

Ha az „öregék” már nem mutathatnak utat, jöjjön és álljon elő ereje teliségében az ifjúság, az uj generáció!

Az a nemzedék, amelyet a világháboru még az iskolapadban talált és amely küzdelmeit a háboru utáni válságos esztendőkből kezdte meg az étellel az érvényesülésért. Azokat hívjuk, a kik már a gazdasági krízisben nőttek fel: akik egyebet se láttak, mint a válságot, a depressziót, a viszonyok lassu leromlását, visszafejlődését. Azt a nemzedéket idézzük, akik számára ismeretlen maradt a boldog békeidők élete, akiket megfosztott a kor a boldog fiataloktól, amelyben a mai „öregeknek” egyszer mégis csak részük volt.

tól, amelyben a mai „öregeknek” egyszer mégis csak részük volt.

Annak az ifjúságnak, amelyhez ma felhívással fordulunk,

igenis joga van az érvényesüléshez.

Joga van az ifjúság életörömeihez! S ha a mai élet irányítói nem tudják megszerezni számukra, jöjjenek és mutassanak utat nek, saját érvényesülésük számára! A huszévesek, a huszonötévesek, a harmincévesek vallomására vagyunk kíváncsiak akkor, amidőn felszólítjuk őket: álljanak elő, lépjenek bátran a közélet porondjára és mutassák meg, mit tudnak?!

Az Aradi Közlöny szerkesztősége 1932. karácsonyára pályázatát hirdeti az ifjúság számára. Mindazok számára, akik még nem töltötték be harmincadik életévüket, akik nem lépték át még a három XXX sörényét: foglalják írásba elképzeléseiket, amelyek komoly és praktikus tevékenységet adhatnak a következő kérdéseinkre:

1. Milyennek látja, hogyan itéli meg a mai középiskolai, felsőbbiskolai ifjúság, az ipari, kereskedelmi, köz- és magánalkalmazottak, hivatalnokok fiatal generációja a gazdasági válságot?
2. Hogyan képzel el a krízis kibontakozását, a válság végét?

Pályázatunk feltételei

Az Aradi Közlöny szerkesztősége a fenti két kérdésre választ vár a fiatal generációtól. Tessék pályázni, megnyitjuk a versenypályát nők, férfiak számára egyformán az érvényesülés, a feltűnés felé.

A pályázók precíz, világos, egyszerű és irodalmi tisztaságu magyar nyelven kifejtett, gépirással a papirosnak csakis egy oldalára írott pályázatokat készítsenek, amelyeknek terjedelme semmi esetre sem lépheti túl a géppel írott három rendes félv nagyságot.

A pályázók pályamunkáikra csupán egy jelíggel írják, ugyanezzel a jelíggel pedig egy kis zárt

névjegy-borítékot mellékelnek pályázatukhoz, a mely belül nevéket és pontos lakcímüket rejt. Ugy a pályamunkát, mint a nevet rejtő kis, jelíggel ugyancsak ellátott borítékukat egy közös nagy borítékba teszik és „Az Aradi Közlöny ifjúsági pályázatának juryje” címere főkiadói hivatalunkba juttatják el.

Pályázatunk végső határideje 1932. december hó 20., kedd déli 12 óra.

Kedden délután hat órakor ül össze a bírálóbizottság, amely a beérkezett pályamunkákat felbontja, míg a nevet rejtő kis borítékokat mi vesszük mindaddig felbontatlanul őrizetbe, míg a jury el nem készül tárgvilagos jelentésével. A pályadijnyertes cikket karácsony-ünnepi számunkban már a nyertes nevével együtt közöljük le:

ezenkívül számára egy teljes heti tanulmányutatót biztosítunk, teljes ellátással egy külföldi városban. Ez a gondtalan, kellemes külföldi hét pályázatunk díja, s a nyertes cikk írói honoráriuma lesz.

Előre, fiatalok!

A díjnyertes pályamunkán kívül még öt sikerült, tartalmas és komoly tanulmányt kívánunk a beérkező pályázatok közül kiemelni.

Ezeket a pályázatokat, bírálóbizottságunk véleménye alapján az Aradi Közlöny karácsonyi számát követő számunkban írók nevével el látva fogjuk tolytatólagosan leközzölni. Ezeknek a díjnyertes munkáknak szerzői számára ugyancsak értékes díjakat tűzünk ki: az öt közül a két legjobb pályamunka szerzője egy-egy értékes, hasznos tárgyat, a másik három pedig díszes kiállítású elismerő oklevelet kap, a jury aláírásával ellátva.

Uj pályázatunk bírálóbizottságát közgazdasági szakemberek és írók alkotják, kiknek neveit legközelebb nyilvánosságra hozzuk. Hiszszük, hogy az ifjúság megnyilatkozásai, a mai idők mai nemzedékének vallomásai a krízisről sok tartalmas, praktikus, hasznos és iránytmutató, érdekes megállapításokat, új meglátásokat fognak eredményezni. Reméljük, hogy ez az ifjúság megadja válaszát azokra a kérdéseinkre, amelyekről már maga a *Bank of England* kormányzója sem tud véleményt formálni: *Fiatalok, iel tehát a versenyre!*

JÖN!

FRANKENSTEIN.

Ezen filmet kizárólag csak 18 éven felüliek nézhetik meg.

CENTRAL-mozgó.

JÖN!

A LEGSZEBB KALAND.

Vigilánság. Nagy Kató, Adele Sandrock, Wolf Albace-Retty és Otto Wallburg a főszerepekben.

SELECT-mozgó.

A jószáshelyi jegyző négyszázezer lejes sikkasztása miatt

felelősségre vonják az aradi pénzügyigazgatóság vezetőit

Az aradi pénzügyigazgatóságon nagy érdeklődéssel tárgyalják, hogy Caba Gyula pénzügyigazgató, Neagota Gyula helyettes pénzügyigazgató, valamint Varga és Sebestyén pénzügyi ellenőrök ma Bucarestbe utaztak, a hol egy régi ügyből kifolyólag a legfelsőbb számvevőszék elé állanak. A rendkívül érdekes ügy előzményei a következők:

Még 1927-ben történt, hogy Varga pénzügyi ellenőr az aradmegyei Jószáshely községben nagyarányu visszaéléseket leplezett le. Az ellenőr megállapította, hogy az adóbehajtás körül történtek visszaélések és az inkasszált adókból többszázezer lej hiányzik. Nyomban jelentést tett az aradi pénzügyigazgatóságnak, amelynek vezetősége szigoru vizsgálatot indított.

Emnek során megállapítást nyert, hogy Breyer jószáshelyi jegyző hamisan vezette a regisztereket, furfangosan igyekezett manipulációit leplezni és eközben összesen 400 ezer lejt sikkasztott a behajtott adókból. A jegyzőt

felfüggesztették, azonban az igazságszolgáltatás már nem vonhatta felelősségre tettéért, mert nemsokára idegrohamokat kapott és kitört rajta az elmebaj. A megtévedt köztisztviselő az elme-gyógyintézetbe került, ahol néhány hónap mulva meghalt.

Ezzel azonban az ügy nem fejeződött be. A számviteli törvény ugyanis kimondja, hogy ilyen eseteknél az állam káráért a megtévedt köztisztviselő összes közvetlen felettesei anyagilag felelősségre vonhatók és ezen az alapon került az ügy a bucaresti-i legfelsőbb számvevőszék elé, amely az aradi pénzügyigazgatóság

vezető tisztviselői ellen — többek között Varga pénzügyi ellenőr ellen is, aki a visszaéléseket leplezte — megindította az eljárást. Őt pénzügyi főtisztviselő anyagi felelősségét akarja megállapítani a legfelsőbb számvevőszék, még pedig Nicoleanu Amilcar akkori aradi pénzügyigazgatót, aki jelenleg a pénzügyminiszteriumban teljesít szolgálatot, Caba Gyula akkori helyettes pénzügyigazgatót, Neagota Gyula volt főellenőr és Varga, valamint Sebestyén pénzügyi ellenőrök felelősségét. A tárgyalást az ügyben december 9-ikére, péntekre tüzték ki, amikor is döntés történik, felelősek-e anyagilag az aradi pénzügyigazgatóság vezetői a megtévedett jószáshelyi jegyző bűnéért.

Caba Gyula pénzügyigazgató és Neagota Gyula helyettes pénzügyigazgató a bizonyító dokumentumok egész tömegével felszerelten utaztak a fővárosba, hogy a legfelsőbb számvevőszéknek beigazolják, hogy a legszigorubb ellenőrzést gyakorolták és nem vonhatók felelősségre a jegyző visszaélései miatt. Az aradi pénzügyigazgatóság főtisztviselői köreiben teljesen bizonyosra veszik, hogy az elutazott urak nem vonhatók vád alá, ezt jogászok is megerősítették és hogy a bucaresti-i fórum előtt is mentesülnek minden anyagi felelősség alól. Előreláthatólag vasárnap érkeznek haza a Bucarestbe utazott pénzügyigazgatósági vezetők.

Bundák olcsóbbak mint Pesten

Neuländer szücsnél

Fischer Eliz palota udvar. 3810

Ujabb részletek a Romanov-család kivégzéséről

Sándor orosz nagyherceg feljegyzései-

ből. — Mária román anyakirályné nővérének kalandos menekülése a biztos haláltól. — Megrázó részletek a kivégzésekről —

Az orosz cári család nagyon kis részének sikerült elmenekülni a forradalom után a bolsevisták karmai közül. Az egykor világhatalmi jogar felett rendelkező cári család egyik életbenmaradt tagja, Sándor orosz nagyherceg most hozta nyilvánosságra feljegyzéseit, amelyekben megdöbbentő színekkel adja elő a menekülését a szovjet karmaiból és újabb adatokat mond el a cári család kivégzéséről, valamint életbenmaradt tagjainak sorsáról. A feljegyzésekből alább közlünk érdekes részleteket:

Családom legkisebb részének sikerült csak elmenekülnie a Szovjet-börtönből — kezdi feljegyzéseit Sándor nagyherceg. — Ez a „Krimvonal”, amelynek tagjai közé tartoznak az anyósom Mária özvegy császárné, sógornóm Olga nagyhercegnő, feleségem Xenia nagyhercegnő, Miklós nagyherceg, Péter nagyherceg, én magam, hat fiam és egy leányom, ezenkívül még négy nagyherceg és két nagyhercegnő, akik olyan szerencsések voltak, hogy életben maradhattak a nagy „kataklyzma” után.

Menekülés a biztos haláltól

Feljegyzéseimet Cyrill nagyherceg rendkívül érdekes történetével kezdem, miután ő ma jogszerű trónörökös Oroszországnak. Cyrill nagyherceg feleségével, Viktoria nagyhercegnővel együtt,

aki nővére Mária román anyakirálynénak, a befagyott öblön keresztül átszökött Finnországba s így menekült meg a biztos haláltól.

Viktoria nagyhercegnő anyai örökök elé nézett és a nagyherceg ugyszólván egész uton karjaiban vitte a jégen keresztül, miközben mint vadászkutyák, folyton a nyomukban voltak az orosz határőrök.

Ha egy merész fantáziájú regényírónak elmondanám Boris és András nagyhercegek csodával határos menekülésének történetét, azt képtelen fantazmagoriának minősítenék. A két nagyherceg kivégzésére kirendelt bolsevista vezető valamikor, még a cári uralom alatt nyomorral küzdő festőművész volt, aki Párisban élt s évekig nem tudta egyetlen képét sem értékesíteni. Egy évvel a világháború kitörése előtt Boris nagyherceg Párisban tartózkodott és egy izben, midőn a Quartier Latinben sétált, arra lett figyelmes, hogy a művészegyed egyik házában kiállítást rendeztek a festőművészek. Boris nagyherceg a kiállításon néhány művészi festési szekrényt vásárolt, amelyeket az orosz festőművész alkotott. Ezzel a jótékony gesztusával vásárolta meg Boris nagyherceg akkor a maga és öccse életét.

A bolsevik vezetővé vedlett festőművész lelkiismerete megszólalt, midőn egykori jótévőjét kellett volna a kivégzés színhelyére kísérnie. Hirtelen támadt ötlettel olyan kocsiba ültette a nagyhercegeket, amely a kömmün jelvényét viselte oldalán és a jelvény védelme alatt átszököttük őket a fehér hadsereg területére. A művész inkább lett árulója a Szovjetnek, minthogy végignéze, hogyan végzik ki azt, aki a művészetét hajdan, legnyomoruságosabb napjaiban annyira értékelte.

Unokafivérem, Dimitrij már régen halott lenne, ha nem segédkezett volna Rasputin megölésében. Ezért a cár Perzsiába száműzte őt, ahol azután alkalmat talált arra, hogy egy brit expedícióhoz csatlakozzék, amely Mezopotámiába ment. Nővére, Mária nagyhercegnő annyira regénybe illő módon menekült meg, hogy „Egy hercegnő nevelése” címen regényt is irt megmeneküléséről. Mária a forradalom alatt házasságra lépett Poutiatin Sergej herceggel és az orosz határőrség nem vette észre, hogy az utlevélben szereplő Poutiatin Mária azonos Mária nagyhercegnővel.

Ezek maradtak életben — szinte csodála-

tos körülmények folytán — az orosz cári családból.

A többiek a szovjetkormány rendeletére 1918. év nyarán és 1918. telén agyonlőtték.

Fivéreimet, Mihajlovics Miklós és György nagyhercegeket ugyanez a sors érte a Péter és Pál erődben, ahol Nagy Péter cár óta az összes orosz cárok pihennek. Gorkij Maxim a nagy orosz író ugyan közbelépett fivérem érdekében Leninnel s annak ellenére, hogy Gorkij értékes írói munkálkodása miatt még a Szovjet előtt is nagy tekintélynek örvendett, nem sikerült megmentenie Mihajlovics nagyherceget. Midőn kifejtette kérését Lenin előtt, az így válaszolt Gorkijnak:

— *A forradalomnak nincs szüksége hercegekre!* — és aláírta a halálos ítéletet.

Pál nagyherceget, Mária nagyhercegnő atyját és Konstantinovic Dimitrij nagyherceget két fivérémmel együtt 1919. május 18-án reggel agyonlőtték. Egy Gordienko nevű fogházőr volt a kivégző-osztag parancsnoka, az az ember, aki minden karácsonykor nagyértékű ajándékokat kapott. Ő adta meg a jelszót a kivégzéshez!

A bolsevista újságok tudósításai szerint Mihajlovics Miklós nagyherceg agyonlövétése pillanatában is ölében tartotta kedvenc perzsi macskáját. Konstantinovic Dimitrij, aki nagyon vallásos volt, a kivégzés pillanatában hangosan imádkozott biráinak lelki üdvösségéért. Harmadik testvéremet, Mihajlovics Sergej nagyherceget pár hónappal később, Erzsébet nagyhercegnővel, a cárnő idősebb nővérével, valamint Konstantin három fiatal fiával és Pál nagyherceg morgantikus fiával együtt kivégezték.

Holttesteiket a szibériai Alapajewskj közeleiben lévő szénbányába dobták.

ahol később Kolcsak admirális csapatai rátaláltak maradványaikra, amelyeken látszott, hogy reitendő fájdalmak között szenvedtek ki a cári család szerencsétlen tagjai. Ezt a felháborító módon elkövetett gyilkosságot 1918. július 18-án vitték véghez, két nappal a cár, a cárné és öt gyermeküknek kivégzése után. Alexandrovics Mihálynak, a cár fiatalabb fivérének kivégzését nem lehetett pontosan megállapítani. Csupán annyit tudok erről, hogy Perm városában történt meg kivégzése, ahol állandóan tartózkodott.

Tévhit a cári család kivégzéséről

Egy forró júliusi éjszakán öt idegen azon ürügy alatt, hogy Kolcsak admirális küldöttel, behatoltak házába és Johnson nevű angol titkárával együtt elhurcolták a közeli erdőbe, ahol megölték mindkettőjüket. Morganatikuss felesége Brassova grófnő, aki Londonba menekült, még 1919-ben is kételkedett férje halálában. Mária özvegy császárné a Szovjet olyan módon értesítette családját haláláról, mintha egy szerencsétlen véletlen folytán az egész cári család bennégett volna kastélyukban. Persze a későbbi hiteles jelentések ezt a tévhirt megcáfolták. Szegény anyósom meghalt abban a hitben, hogy Niki fiát talán még életben hagyta maga után. Feleségem és sógornóm sem akarták elhinni a borzalmas eseményeket, csupán én magam tudtam a szörnyű valóságot családom kiirtásáról.

Érdekes története van az ál-Anasztasia nagyhercegnőnek, aki néhány évvel a cári család kiirtása után hirtelen felbukkant Amerikában. Különleges szépségű, érdekes leány volt, aki azt állította, hogy őt a kivégző-csapat egyik katonája mentette meg a haláltól. Saját bevallása szerint a szörnyű események következtében súlyos ideggyulladásra esett át és emiatt elfelejtette az angol és francia nyelveket, melyeket pedig unokanővérem kitünően beszélt. Nagyon sokan hitelt adtak szavainak, én azonban nem. Pedig én örültem volna legjobban, ha a cár kedvenc leánya csakugyan

életben maradt volna, azonban kissé furcsának találtam a megtévesztő hasonlatosság ellenére is, hogy egy orosz nő elfelejtette volna anyanyelvét, amelyet ugyan valamennyire beszélt még — de lengyel tájszóval. Orvosok is megállapították, hogy ez még a legsúlyosabb idegsokk következtében sem állhat be. Nagyon jól emlékszem arra is, hogy ebből az alkalomból az összes new-yorki lapok munkatársai megrohantak, hogy állapítsam meg végre, hogy a szerencsésen megmenekült leányban felismerem-e unokanővéremet, a cár leányát?

A szélhámós „nagyhercegnő”

— Uraim, — szoltam a riportereknek — csak nem gondolják önök, hogy Xenia és Olga nagyhercegnők, akik Londonban élnek, ennyire nem törődnek a dologgal, ha csakugyan életben volna Anastasia, a cár kedvenc leánya? Nem kételkedem abban, hogy a következő években lesz szerencsénk még néhány hasonló felmes kalandornőhöz, akik a szerencsétlen sorsu Romanow-család borzalmas kivégzéséből ilyen módon akarnak maguknak reklámot, profitot szerezni. Sikerült is meggyőzőm a new-yorki sajtó képviselőit arról, hogy a cári trónkövetelőnő, aki Anastasia nagyhercegnőnek adja ki magát — közönséges szélhámosnő.

Lopás miatt letartóztattak egy közismert konstancai nagykereskedőt

Constantából jelentik: Szenzációs letartóztatást eszközölt ma délelőtt a constantai ügyészség. Hosszas nyomozás után az ügyészség letartóztattott egy általánosan ismert nagykereskedőt, akit lopással vádolnak. Két hónappal ezelőtt, október 8-ikán, megjelent a constantai rendőrségen Tatu György vasnagykereskedő és feljelentést tett ismeretlen tettes ellen, aki felnyitotta irodájában lévő Wertheim-szekrényét és onnan 780 angol fontot lopott el, mintegy 480 ezer lej értékben. A vasnagykereskedő ugyanakkor annak a gyanúnak is kifejezést adott, hogy Hertan Marcu terményáru nagykereskedőnek is valami köze kell, hogy legyen a lopáshoz, mivel Hertan, akivel üzleti összeköttetésben áll, csaknem állandóan az irodában tartózkodik. A rendőrség a nyomozást a legnagyobb diszkreációval vezette le és néhány nap múlva sikerült megállapítani, hogy Hertannak birtokában van a Wertheim-kassza kulcsainak másolata. Eközben még mindig nagy titokban gyűjtötték az adatokat a nagykereskedő ellen. Néhány nappal ezelőtt Hertan üzleti ügyekben Moldovába utazott. A nagykereskedőt egy Tanase nevezetű rendőrségi detektív követte Moldovába, természetesen titokban. Hertan azonban ugylátszik megsejtette, hogy követik, mert a vonaton megismerkedett a detektívvel. Csakhamar szóba került a Tatu vaskereskedésben történt betörés ügye is és ekkor a detektív egészen váratlanul kijelentette, hogy biztos tudomása van arról, hogy a lopást Hertan követte el. A nagykereskedő erre a váratlan kijelentésre láthatólag megdöbbsent, azonban erélyesen tagadta, mintha a lopáshoz bármi köze is lenne. Amikor azonban Tanase detektív eléje tárta a terhelő bizonyítékokat, töredelmesen bevallotta, hogy valóban ő a tettes.

A kereskedő végül is rávette a detektívet, hogy fogadjon el tőle hallgatási díj fejében egy nagyobb összeget. A rendőrségi tisztviselő ebbe láthatólag bele is ment és abban állapodtak meg, hogy amint visszatérnek Constantába, 50 ezer lejt ad Hertan a detektívnek. Ez ma délelőtt történt meg és miután Tanase detektív kézhez kapta a pénzt, azonnal megjelent a constantai főügyésznél, akinek bejelentette az esetet és letétbe helyezte a megvesztegetésképpen kapott pénzt. A döntő bizonyítékok után a délelőtt folyamán letartóztatták Hertan nagykereskedőt. A letartóztatás a városban kinos feltűnést keltett, annál is inkább, mivel egy általánosan ismert emberről van szó. Hertan Marcu már 10 éve tartózkodik Constantában, ahol nagy terményraktára, azonkívül pedig bornagykereskedése van. A szenzációs ügyben állítólag még több letartóztatás várható.

H I R E K

Az új Gotha

Az arisztokrácia almanachja új grófi és bárói családokat vett fel.

Most jelent meg az új gothai almanach, az az évkönyv, amely már 1764. óta minden esztendőben megjelenik és amely most is, mint eddig, külön fejezetben sorolja fel az uralkodó, a grófi és a bárói családokat. Az első rész a fejedelmi házak adatait közli és két új fejedelmi dinasztia számol be. Az egyik a Mandzsú-dinasztia, amely újra jelentőségre jutott most, hogy Pu-Yi hivatalos neve Hsuanung, ami azt jelenti „Az alapelvek hirdetője”. Az új uralkodóvá lett hajdani császár mindössze huszonhat esztendő és a Gotha szerint nőtte. A másik új uralkodó egy himaljai kis hegyi állam, Bootan fejedelme, a neve Sri Jigme Bank Csuk és az ősei már rég uralkodnak ebben a kis hegyi országban. Az udvari almanachba most vették fel először a szuverén máltai lovagrendet, amelynek fejedelm-nagymestere Ludovico Chigi Albani de la Rovere herceg, aki abból a Rovere-familiából származik, amely több nagy pápát adott az egyháznak, közöttük a reneszánsz legnagyobb pápáját, II. Gyulát.

A hajdani osztrák uralkodóház egész oldalakat foglal el az almanachban és új főherceg is van. Antal főherceg és Ileana román királyi hercegnő fia. István főherceg. A Habsburgok bejutottak a grófi almanachba is, mert Kelemen főherceg, aki egyben toszani nagyherceg is volt, lemondott főhercegi rangjáról, miután De Miremont francia grófnőt vette feleségül és Zita engedélyével 1931. óta az Altenburg grófi nevet viseli. Felesége és gyermekei már nem Habsburgok, hanem Altenburgok.

A bárói részben van a legtöbb változás. Új báró Sarkotics, volt osztrák-magyar vezérezredes, aki a Lovcsen elfoglalása után kapta meg a lovcseni előnévvel a bárói címet. A címere egy hegycsúcs, amelyet aranyos napsugarak öveznek, ami utalás a Lovcsenre.

Egy régi tragédiát is emlékeztetbe idéz a Gotha, amely beszámol a Vetsera bárói család kipusztulásáról. A Vetsera bárók közül egyetlen férfi sem él és az egész családot mintha valami szörnyű végzet üldözné. Vetsera Mary bárónő, mint ismeretes, Rudolf trónörökösével együtt halt meg. László nevű legidősebb fivére, tizenhat esztendősként, a bécsi színházégnél pusztult el. Az öccse, Vetsera Ferenc báró 1915-ben a volhiniai harcokban mint huszárkapitány esett el és ma már csak ennek a három lánya, akik közül a legidősebb huszonhét esztendősként, viseli a báró Vetsera nevet.

— **IDŐPROGNÓZIS:** Északi szél, újabb felhősödés, egyes helyeken csapadék (részben eső, részben már havazás alakjában).

5, negyed 8 és negyed 10 órakor:

CENTRAL MOZGÓ: Ma utoljára: EGY ELHÍZOTT ÉLET. Szerelemi dráma. Főszerepekben: CHARLES FARRELL és MADGE EVANS.

SELECT MOZGÓ: Ma utoljára: A REJTÉLY. (Alarm um Mitternacht). Izgalmas bűnügyi dráma. Főszereplők: HANS STÜWE, GERDA MAURUS, HANS BRAUSEWETTER, OTTO WALBURG.

— **Transzfermoratórium híre Angliában.** Berlinből jelentik: A tőzsdén ma feltűnt a font javulása. Azt hiszik, hogy emögött a jelenség mögött Angliának az az elhatározása áll, hogy Anglia a december 15-iki kifutás veszteségeit a transzfermoratórium bevezetésével, illetve az angol számláknak Amerika felé való zárolásával oldja meg. A transzfermoratórium híre még nem erősítették meg.

— **Legkellemesebb, legideálisabb, legenyhébb használtó a Solvo pirula.** Egy doboz 20 lej. Földes-gyógy-szertár.

— **Szabaddábra helyezett sikkasztással vádolt jegyző.** Ma foglalkozott az aradi törvényszék vádpancsa Kaiser nyugalmazott jegyző ügyével, akit, — mint megirtuk, — sikkasztással vádolnak. Ügyében a vizsgálat befejezést nyert és ezért a vádpancsa elrendelte szabaddábra helyezését. Az ügyészség még nem döntött, megfellebbezi-e a döntést.

A RENAISSANCE PENSIO Budapest szívében

magában egyesíti a tökéletes hotel modern komfortját és a familiáris, meghitt otthon hangulatát. Minden szobában: központi fűtés, folyó hideg és meleg víz, telefon, rádió, Elismerten kitűnő konyha. Kívánatra előírás szerinti diétás étkezés.

Társas helyiségek. Lift éjjel és nappal. Fürdőszobás apartamentok. Villamos és autóbussz közlekedés a főváros minden irányában. Kívánatra idegenvezetők. Kérjen prospektust.

— **TÖBBMILLIÓS BIRSÁGGAL SUJTOTTA TEMESVÁR VÁROSÁT.** A bucu-resti-Dimineata írja: Tudvalevőleg a pénzügyi kormányzat a legszigorúbb bírságot rója ki azokra a cégekre, amelyek illeték-kihágásokat követnek el. E tekintetben nincs kivétel, a közigazgatási testületekkel szemben is egyformán alkalmazzák a törvény rendelkezéseit. Hivatali és pénzügyi körökben nagy feltűnést keltett, hogy a pénzügyminisztérium most néhány millió lej bírsággal sújtotta Temesvár városát, mert a városi villamosművek nem respektálták az illetéktörvénynek a számlabélyegekre vonatkozó szakaszait.

Karácsony előtt spóroljunk — Alpárta!

— **Új mérnök a Körös-ármentesítő társulatnál.** E hó 3-ikán volt Gyulán az „Alsó-Fehér Körösi ármentesítő, belvízszabályozó és vízhasznosító társulatnak” közgyűlése, mely alkalommal szakaszmérnöknek Probst Béla okl. mérnököt választották meg egyhangulag. A fiatal mérnök Probst Mihály aradi építésznek a fia.

Aldozatkész vő

— *Maga rémesen elverte az anyósát! Mit szólna ahhoz, ha súlyos pénzbírságra ítélném?*

— *Kérem, én az anyósomért minden áldozatra kész vagyok!*

— **Újjáépítették a vihar által megrongált muszkai templomot.** Még ez év júliusában történt, hogy a Hegyalján borzalmas orkán vonult végig, amely házakat döntött romba és az egész vidéken megdöbbentő pusztítást végzett. Így többek között súlyosan megrongálódott a muszkai templom is, amelynek tornya összedőlt és tetőzetét leseperte a vihar. A hívők áldozatkésziséggel gyűjtés indult meg a renoválási költségek előteremtésére és hamarosan szép összeg gyűlt egybe, úgy, hogy hozzáfogtak a renoválási munkálatokhoz. A munkálatok most fejeződtek be és az ünnepélyes felszentelés december 18-án lesz fényes külsőségek között. A renoválás külső munkálatait Reinholtz ujszentannai építész, míg a belső díszítést és festést Herling István festőművész végezte. Az annak idején súlyosan megrongált templom rendb hozásáért Grosoreanu szenátort, Boncescu lelkész és Muntean igazgatót illeti elismerés, akik fáradságot nem kímélve, dolgoztak a szükséges költségek összegyűjtésén.

Oriási áresés!

1 klg. élő ponty csak Lej 30.— 4105

KOZMA, Strada Bratianu.

— **A letartóztatástól való félelem miatt öngyilkos lett egy adóellenőr.** Szatmárról jelentik: Kedden délután a szatmári Dacia-szállodában főbelötte magát Radulescu Miklós adóellenőr. Hátrahagyott levelében Radulescu Miklós öngyilkossága okául azt tünteti fel, hogy állandóan üldözték. A vizsgálat megállapította, hogy az öngyilkosnak hamis katonai és iskolai bizonyítványai voltak, az érettségije is hamis volt és mindössze négy elemivel került be hivatalába. Felettes hatóságai tudomást szereztek az adóellenőr hamis bizonyítványairól és emiatt bünvádi feljelentést készítettek tenni ellene. Radulescu Miklós a letartóztatástól való félelmében határozta el magát az öngyilkosságra.

Régi aranyát, ezüstjét

beváltjuk legmagasabb napi áron, vagy átdolgozzuk modern fazonokra **Dukász Tesivérek** arany- és ékszerárú üzemből Arad, Str. Goldu 3.

Anyagi és lelki csődök

Dr. Szedlák Ödön előadása

A Kölcsey-Egyesület harmadik szerdája ugyanazt a képet nyújtotta az Iparos Kulturházban, mint az eddigiek. Hat órára megtelt a nagyterem és mikor Szedlák Ödön dr. a Kölcsey-Egyesület ideai előadás-sorozatának harmadik előadójaként a dobogóra lépett, taps fogadta, egyórás előadását pedig az ő boncoló és felépítő munkájában odaadó lélekkel résztvevők feszült figyelme kísérte. Előadásának világos szerkezete és stílusának szemléletes egyszerűsége lekötötte és magával vitte a hallgatókat az igazságok útján, mely a mai társadalmi bomlás mélységeiből, a kiegyensúlyozott társadalmi élet magasságaiba visz.

Fejtegetéseit azzal kezdte, hogy míg a vagyombukottan csődbekerült ember pénzét, anyagi javait veszítette el, aki lelki csődbe került, elveszítette hitét, önbizalmát. Akik a háboru előtt a haláltól féltek, ma jobban félnek az élettől és lesznek lázadók a természet törvénye ellen, mikor öngyilkosokként menekülnek az élet elől. Heinetől vett költői képpel magyarázza az érzelmek pusztító erejét a lélek vagyonaiban. Míg a háboru előtt az öngyilkosságok 70 százalékát a szerelem okozta, a háboru utáni években 70 százalékban a vagyoni összeomlás sodorja öngyilkosságba a lelki csődbe jutott embert. Amint az emberi élet külső aktívái erősen megfogyatkoznak: a pánik magasra szökkenti a lélek értékpaszíváját. A hamisan értékelt boldogság deficit tudatában összeomlik az erő. Hamis önértékelés az oka általában a lelki csődnek, mely élettágadóvá teszi az embert. Azokból telnek ki az elesettek, akik az emberiséget megillető fejlődési lehetőségeket a maguk csorbíthatlan jogainak tekintik, akkor is, ha lelki értékekről van szó és még inkább, ha anyagi gazdagság csökkenését, vagy elmaradását kell állani. Aki reális értékeléssel úgy készíti el lelki mérlegét, hogy nem téveszti el szemé elől a körülötte megváltozott életkörülményeket, nem juthat lélekben sem a csőd elesetjé közé, mert tudni fogja, hogy az élet tele van új jutalommal azok számára, akik tudnak tünni és szenvedni és kis örömeiket is nagyra érezn.

Orvosi gyakorlatából megragadó példákat mond erről az előadó, aki a lelki kincsek közt az emberszeretetet emeli ki olyanként, melyet a magánéletben és a társadalomban az emberek lelkében nagyra kell növelni, mert ennek erejétől torpan meg az egyes lélek, mikor az élettörvény ellen lázadni készül és csak a hatalmas erőssödött emberszeretet vet idején gátat a népek erkölcsi inflációjának, mely a jóság és szépség lelki értéke helyett, a nyers anyag durva hatalmával véli elkerülhetni az emberiség csődjét.

A hálás közönség a mélyenszántó, szép előadásért hosszantartó, erős tapssal jutalmazta. Legközelebb dr. Gabos Jenő lesz az előadó.

URANIA MOZGÓ MŰSORA:

Csütörtökön és pénteken d. u. 5 órától

VARSÓI ROKON

Liane Haid, Szőke Szakall, Fritz Suiz és Huszár Pufival. Zene: Robert Stolz.

Minden d. u. 3 órakor ifjúsági előadás állagosa 8 leles helyárakkal. **MA: PAT és PATACHON.**

Következő bemutató: **Prater csillaga** Verebes Ernővel és az új kutyaszáttárral, Schupival.

— **Letartóztatott borossebesi munkás.** Az aradi ügyészség ma letartóztatta Russu Mihály borossebesi munkást, aki az utóbbi hónapokban több betörést követett el. Russut akkor érték tetten, amikor néhány nappal ezelőtt álkulccsal Schmidt Ferenc borossebesi lakos házába akart behatolni. Letartóztatták és kihallgatása alkalmával bevallotta, hogy Vlad Mihály lakásába is betört és onnan több ezer lej értékű tárgyat lopott el. Az ügyészség letartóztatási indítvánnyal küldötte át Russut Topciu vizsgálóbíróhoz, aki vizsgálati fogságba helyezte.

Numerus clausust követeltek a brassói diákkongresszuson

Az Universul válaszol a tegnapi elhangzott vádakra.

Brassóból jelentik: A brassói diákkongresszus harmadik napján Stelescu vasgárdista képviselő mondott beszédet a diákság nemzeti feladatairól. Stelescu beszédét Novicov iasi bölcsészettan-hallgató közbeszólással megzavarta. Novicovot a sziguranca őrizetbe vette, mert egyike a kommunistagyanus egyetemi hallgatóknak, akik a kongresszusra jöttek.

A diákok egy csoportja az Orient-expresszel Sinajába utazott. Ez alkalommal jegyhiány miatt a vasuti hivatal jegyzőkönyveket vett fel.

Az országos diákkongresszus tegnapi délutáni ülésén a revizióról volt szó. Horia Stancu kolozsvári diák ismertette előadói minőségben a kérdést. A felszólalások után határozati javaslatot fogadtak el, amelyben kimondták, hogy a békeszerződések mindennemű megváltoztatása ellen tiltakoznak.

Ezután megszakították a tárgyalást és Brassó uccán revizióellenes felvonulást rendeztek, amely rendben folyt le.

Ezt követően a kongresszus újból összeült és Mihalescu diák a numerus clausus-ügyet ismertette. A kongresszus elhatározta, hogy felír a kormányhoz és követeli a numerus claususnak bizonyos mértékben való meghonosítását a szellemi proletariátus növekedésének megakadályozására.

Az Universul mai számában egyébként válaszol azokra a vádakra, amelyek szerint a nyomorgó diákok számára gyűjtött 12 millió lej biztosítékul helyezte el, amikor a lap palotáját felépítették. Kijelenti, hogy a vádak nem állanak meg, mert a pénz két betétkönyvön, az egyik a Banca Nationalánál, a másik a Banca Romaneascánál fekszik: „Universul, Diákotthon” néven. Amint a főváros megfelelő telket ad diákotthon céljára, a pénzt nyomban folyósítják, hogy az építkezés kezdetét vehesse.

— **Immaculata.** Az eszményi tisztaságot szimbolizáló, legendás fénybe burkolt Istenanya ünnepe tartja december 8-án a katolikus egyház. Az emberiség előtt minden időben magasán elérhetetlenül lebegett az Immaculata alakja, a szüzi tisztaságot sugárzó Anya, akit az egyiptomi gulák árnyékában Isisnek, az Assiro-Babylon köztéplomokban Astarténak vagy Istarnak és Görögország oszlopos templomainak csarnokában Pallás Athene-nek neveztek... A megváltó, Isten-szülő nő eszménykép utáni vágy hívta életre két ezredév előtt Mária, Jézus anyjának szelíd, fehér ruhás alakját, amely ma is mint a tisztaság jelképe él az emberiség lelkében. A tisztaság, a jószág szimboluma, újjászületve mindig élni fog a földön, míg a Jó meg nem vívta döntő csatáját a Gonosszal... — Aradon a szokott keretek között ünnepli meg idén is a katolikus egyház Mária szeplőtlen fogantatásának napját, amely alkalomból a Minorita-templomban reggel 6 órakor róratét tarianak, Dr. Wild Endre mond a mise alatt szentbeszédet, Dr. Lakatos Ottó plébános háromnegyed 10 órakor ünnepi misét mond. Este 6 órakor szentbeszéd lesz, amelyet Novák Mihály rendtartományi titkár intéz a hivekhez. A Notre Dame nővérek zárdájában délután 4 órai kezdettel előadást rendeznek az ünnep fényének emelésére.

— **Amnesztia Olaszországban.** Rómából jelentik: A november 5-ikén kelt királyi amnesztia alapján, november 30-ig 19.572 letartóztatottat helyeztek szabadlábra.

— **Konverziós ügyek a Semmitőszék előtt.** Bucurestiből jelentik: A Semmitőszék holnap kezdi tárgyalni a Banca Romaneasca, az Orientului és a kisenevi Banca Romana által benyújtott konverziós kérések ügyeit. A tárgyalást nagy érdeklődés előzi meg.

Mindenki ügyelmébe!

Magyar okiratok román nyelvre való hiteles fordítását, kérvények, beadványok és nyomtatványok román szövegezésé és fordítások hitelesítését eszközöl

Mitra I. Sándor,
törvényszéki bites román-magyar, magyar-román fordító és tolmács ARAD, Boulevard Regele Ferdinand No 6. (Az udvarban jobbra).

— **Uj vonatpár Szatmár és Nagyvárad között.** Bucurestiből jelentik: A CFR igazgatósága Szatmárról déli 12-10 órai indulási időponttal a 448-as számú vonatot indítja Nagyvárad felé, hogy a felmerült panaszokat ezzel orvosolja. A vonatnak közvetlen csatlakozása lesz a 36-os számú bucaresti-i gyorsvonathoz.

— **Halálozások.** Özvegy szombatsági Vertán Csabáné, szül. Urbányi Blanka, ma délben rövid szenvedés után meghalt. Temetése folyó hó 9-ikén, pénteken délelőtt 11 órakor lesz a Strada Cosbuc (Wesselényi-ucca) 4. számú gyászházából. (L.)

Wekerle József pénzügyi tisztviselő, december 6-ikán este fél 11 órakor, hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése 8-ikán délután 3 órakor lesz az ujmikalakai Strada Liliac 23. sz. gyászházából.

— **Két halott becsülete.** Debrecenből jelentik: Tizenegy hónappal ezelőtt vitéz Dáry István pénzügyi altiszt, az aradi szintársulat egykori színésze, aki a háboru folytán rokkanttá vált és így polgári foglalkozás után nézett, felakasztotta magát. Hetezer pengő elutalajdonításával vádolták meg és a becsületes ember nem bírta el a vád terhét. Ugyanilyen gyanu elől menekült a halálba Pullman Endre műszaki főtanácsos is. Az ügyészégi vizsgálat adatai szerint, a sikkasztásokat a főtanácsos követte el. A főtárgyalás iránt, — amely két halott becsülete fölött dönt, — óriási érdeklődés nyilatkozik meg.

— **A jövő kéniai háboruja.** Erről az érdekes tárgyról tart előadást Dávid István mérnök a magánalkalmazottak egyesületének helyiségében, ma este 9 órakor (Szabadságtér 18., Bársony-ház). Érdeklődőket szívesen lát az egyesület. Belépés díjtalan.

Hópelyhek hullása...

Csütörtökre virradó éjszaka lassu hullással megindult a hóesés Arad fölött. A hallgató éjszakában finom fehér lepel terült a háztetők fölé, csupán az uttesteken olvadt fel még a millió, meg millió, puha hópehely, hogy cuppanó sár, fekete lucok maradjon utána... A hófehér pelyhek ma éjszaka még nem tudták birtokukba venni a földet, de holnap-holnaputánra végül is győzni fognak és akkor fehér ragyogásba borul majd a város és átveszi a tél az uralmat a hólepte házak felett.

— **Emberi láb a villanypóznán.** Focsaniból jelentik: Rejtélyes ügyben folytat ma reggel óta nyomozást a focsani rendőrség bünyügyi osztálya. A kora reggel órákban a járőkelők az egyik forgalmas belvárosi uccában, egy villanypóznán emberi lábat találtak felakasztva. A töből lemetszett láb, amely egy férfi végtagja volt, kampósszeggen függött a villanypózna mintegy félmagasságában. A szokatlan esetről azonnal értesítették a rendőrséget, ahonnan bizottság szállott ki a helyszínre. A rendőrség véleménye szerint nincs kizárva, hogy büntényről van szó, annál is inkább, mivel megállapítást nyert, hogy az utóbbi napokban egyetlen amputálás sem történt Focsaniban és így megdől az a feltevés, hogy talán valamelyik kórházból, vagy szanatórium-ból származik a titokzatos férfi-láb. A nyomozás erővel folvik.

— **Két hónapi fogházra ítelték Sándor Pál magyar képviselő fiát.** Budapestről jelentik: Sándor Pál ismert képviselő fiát a törvényszék két hónapi fogházra ítélte. Sándor ugyanis virágot vett színésznőknek, ezenkívül adósságokat csinált, amelyekkel nem számolt el. A bíróság előtt azzal védekezett, hogy banktisztviselői állását elvesztette, zsebpénzét nem kapta meg és ezért csinált adósságokat.

ISKOLÁBAN

Tanító: Izidor mondd meg nekem, hány személy alkot egy párt és példát is említs.

Izidor: Mindig két személy alkot egy párt, például: művészpár.

Móriczka (közbeszól) Van kivétel is: az A'pár. Ez csak egy személyből áll, igaz, hogy felér kettővel, mert ének- és táncművésznő is.

Es war einmal ein Walzer (Lehár-keringő)

Hangulatos filmoperett bemutatója a Corso-moziban

Varázslatos walzer-melódia zsongnak a láthatatlan zenekarban, amelynek dallamára vidám, fiatal párok keringőznek a grintzingi fák alatt. Ez a keringő elfeledteti velünk mindennapi gondjainkat, a köznapi élet szürkeségét és elhisszük azt a bájos, modern tündérmesét, amit a Lehár-walzer ütemei diktálnak a filmirő, a rendező és a szereplők lelkébe... A tönkrement berlini bankár-család egyetlen reménysége, a fess Uli Bécsbe megy, azzal a küldetéssel, hogy feleségül veszi a család áltai kiszemelt „aranyhalacska”. Mielőtt fejét engedelmesen a házasság igájába hajtáná, egy boldog estét akar eltölteni egy igazi, szőke, daloskedvű bécsi kislánnyal. Akárcsak a mesékben, a sorsra bizza, ki legyen a kerengőst tündérr királynője... A Jóisten meghallgatja kérését és elküldi a legszebb, legédesebb bécsi kislányt, akit hamarjában megtalál... Ki tehet arról, hogy szerelem lesz a vége...? Ennyi bájos közvetlenséget, ennyi magától adódó humort, eredeti rendezői beállítást, már rég nem láttunk filmoperettben. A muzsikáról elég annyit, hogy Lehár Ferenc első filmoperettje, melynek muzsikáját direkt filmre írta s bátran mérkőzhet Lehár legnépszerűbb operettjeivel. A szereplők között elsősorban a magyar Eggert Mártát és Verebes Ernőt kell említenünk, akik tehetségük, tudásuk legjavával állottak sorompóba a siker érdekében. Lizzi Natzler elragadó szubrettnek bizonyult és Rolf von Goth-ban is kellemes bonvivánt ismertünk meg. Hörbiger Paulig, Ida Wüst, Marcell Wittrisch, a kitűnő tenorista egészítik ki a művészgárdát. Az ötletes, elsőrangú rendezés Victor Janson mesterrendezőnek juttatja az elismerés babérjait.

— **Az Aradi és Vidéki Fűszerkiskereskedők nagyszabású teaestélyt rendeznek 10-én, szombaton este 9 órai kezdettel a „Fehér Kereszt” szálló nagytermében.** A fiatalokból álló, tekintélyes számú rendezőgárda ötletesebbnél-ötletesebb megjelésekről gondoskodik s így biztosra vehető, hogy a fűszerkiskereskedők teaestje az idei szezon egyik legsikerültebb mulatsága lesz. Az étel- és italsátorokban az aradi kereskedőtársadalom számottevő hölgyei foglalnak helyet, míg a tánczenét Molnár Gyuszi kitűnő zenekara szolgáltatja. Az estélyen megjelenő hölgyek között nemes ki-zedem indul a bálkirálynői címért, amelynek boldog tulajdonosa udvarhölgyeivel együtt értékes jutalomban részesül. A csekély összegben megállapított belépti díjak befolyó jövedelmét az egyesület otthona javára fordítják. A kiskereskedők teaestje iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg városszerte.

— **Hasszorulás, rossz emésztés, erős bomlás és eriedési folyamat a gyomor-bélhuzamban, bélbaktérium- és gyomorsavtúltengés a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata mellett visszafejődnek.** Számos orvos a Ferenc József vizet mindkét nembeli felnőtteknek és iskolás gyermekeknek kitűnő sikerrel rendeli. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **Az „Izbanda” Hadirokkant.** Özvegyek és Árvák aradi fiókegyesülete értesíti összes tagjait, hogy az 1932. évi november havi nyugdíjat folyó hó 9-én a mikalakaiaknak fizetik és 10-én pedig az aradiaknak. A váróházán a jelentkezés nem kötelező, azonban mindenki hozza magával a „titul de pensiune”-t. Különb a kifizetéseknel egyesületünk delegátusa is jelen lesz. A vezetőség.

— **Dr. Lakatos szanatóriuma, Baden bei Wien,** a téli idényben, dacára a teljes üzemnek mérsékelt áron ad teljes ellátást, betegeknek és üdülőknak. Az összes gyógy-ényezők, — külön szivosztály dr. Singer Richard egyetemi m. tanár vezetése alatt, — elsőrangú diétás konyha, szórakozások és saját hangos mozi állanak rendelkezésre.

SPORT KÖZLÖNY

Helyszíni riport az angol-osztrák
mérkőzésről — a rádió keresztül

Amikor a speaker lázas az izgalmától, de nem veszi el kedélyét. A mérkőzést hatvanezer főnyi közönség nézte végig

Eredmény: 4:3 az angolok javára

Őszintén megvallom, nem vagyok már aktív sportember és így csak arra szánom rá magam, hogy a futball-mecsek tomboló, lelkesedő közönségében a csendes szemlélő szerepére vállalkozzam. De ma a rádió mellett, a bécsi speaker izgatottan lelkes előadása közben komolyan aggódtam az osztrák válogatott csapat sorsáért és együtt szidtam — valószínűleg jónéhányezer osztrákkal egyetemben — a válogatott egyik jobbsorsra érdemes játékosát, Fogl-t, akinek nevét — megfelelő szemrehányásokkal spekulve — átlagosan kétpercenként emlegette a kétségbeesett bécsi előadó.

Romániai időszámítás szerint délután négy óra 10 perckor jelentették be az összes angol, németországi, ausztriai, jugoszláviai, valamint a budapesti stúdiók, hogy az angol-osztrák mérkőzés közvetítését a chelsea-i futballpályáról megkezdték. Előjáróban közölték, hogy **a mérkőzést hatvanezer főnyi közönség, köztötte ötezer osztrák, nézi végig.**

Felharsan az angol, majd az osztrák himnusz. — Hatvanezer angol hallgatja végig levett kalappal az osztrák himnusz — közli ünneplés hangon a bécsi speaker. — Számos diplomata jelent meg, akik a diplomáciai páholyból nézik a meccset és **a királyi páholyban ill Anglia trónörököse, a walesi herceg is.**

Az izgalmas mérkőzés lefolyása

Éles füty, megkezdődött a küzdelem. A speaker izgatottan magyaráz, az ember szinte látja, hogyan cikázik kaputól-kapulg a labda és hogyan lesi ezt a cikázást visszafóított lélegzettel hatvanezer ember. A mérkőzés ötödik percében fülsiketítő ordítás, majd zúgó taps. A speaker rezignáltan bemozdja, hogy **Houghton angol csatár berugta az osztrák kapuba az első gólt.**

A magyarázat folyik tovább, a legaprólékosabban elmondja az előadó a futball-labda utját és időnkint — amikor veszélyben forog az osztrák kapu — **egyszer-egyszer megcsuklik a hangja.**

— A nedves, füves pálya hátrányát az angolok is érzik. Mindkét csapat játékosai gyakran csusznak meg és esnek el. Az első percek idegessége lassankint elill, a csapatok nyugodtan, technikával látszanak. Az angolok fürgébbek, az osztrákok technikája viszont nagyobb.

Most két német speaker működik felváltva. Az egyik a bécsi, a másik a berlini előadó és **izgalmaikban sokszor egyszerre beszéltek bele a mikrofonba.** Néhol egészen humoros a nagy igyekezet.

— **A labda az osztrák kapunál, Nem góll! Leider.**

— **Mi az, hogy „leider“ — szól bele az osztrák speaker — talán hála Istennek...**

— **A labda Vogelnél, Jaj Vogel, mit csináltál?**

— **Vogelnél, de az angolok elfogták, Hiába, gyorsabbak, mint ő.**

— **Az Istenért, meglát baj van!...**

— **Semmi, semmi! — szól megnyugtatóan a másik hang.**

A játék huszadik percében újra felhangzik a hatalmas zaj. Beperdült a hálóba a második gól, amelyet Hampson rugott. Az angolok minden osztrák támadást visszavernek. Megint Vogellal van baj.

— **Rémes — panasolja el bánatát a rá-**

dióhallgatóknak a kétségbeesett osztrák előadó. — **Ez a Vogel nem tud bal lábbal rugni. Egy balszél, aki nem tud ballábbal.** Ujra felkiált. Csak úgy harsog a hangszóró. **Vogel, most mutasd meg, mit tudsz!**

A Vogel semmitsemit mutatott. És a speaker ismét elpanaszolja, hogy az a Vogel elrontja az osztrák csapat esélyeit. Az osztrákok már feladják a reményt arra, hogy az első félidőben egyenlítősen. Az utolsó percekben még folyik az izgalmas harc, de hiába, felhangzik a füty.

Eredmény: 2:0 az angolok javára.

Tízperces szünet után kezdődik a második félidő. Egyik korner a másik után, az osztrák csapat veszélyes támadásba kezd. Mindenáron egyenlítőni akar. A játék az első percekben főképpen az angol kapu előtt folyik.

— **Hét angol játékos védi a veszélyeztetett angol kaput! —** kiáltja lelkesedve az előadó.

A közönség lelkesen tapsol az osztrák játékosoknak. A labda pár pillanat múlva ismét az osztrák kapu közelébe kerül, a tizenötödik percen lárma a közönség körében. Szinte átérzezi a hangszórón keresztül az izgatottságot, amelynek okát megtudjuk:

— **Jack angol csatár az osztrák kapu mellé fejelte a labdát!**

Az osztrák speaker néhány szót szentel **Sindelar-nak,** akinek sikerült megkaparítani a labdát.

— **De az angolok elfogják és hátrarugják kapusiknak, nem Sindelart, hanem a labdát —** jegyzi meg humorosan az előadó.

— **Szorítsa minden jó osztrák a hüvelykujját! —** kiált fel hirtelen — **most... most... semmi. Nem sikerült.**

A hatodik percen újra felhangzik a taps, de most már sokkal csendesebb. Szinte érezni, hogy az osztrákok rugtak ezuttal gólt. Ténylög.

Az angol háló látott ezuttal labdát.

— **Az angolok nagyon sportszerűen viselkednek, —** állapítja meg a speaker — **ha Lagenus bíró egy-egy döntése nem is tetszik nekik, de nyomban alávetik magukat.**

Az utolsó pillanatok...

A labda cikázik tovább. Lárma, taps.

A 32-ik percen az angolok ismét gólt értek el.

Az osztrák támadás összeomlott. Legalább is így látszik néhány percen át.

— **A közönség egyrésze hazamegy — közli nemokára az előadó — még tizenegy perc van hátra, de azt hiszik, ez a végeredmény. Pedig tévedhetnek.**

Igaz volt. Akik hazamentek, tényleg tévedtek.

A 35-ik percen osztrák gól. Most 3:2.

De ez az eredmény csak két percig áll fenn, mert **a 37-ik percen Jack védhetetlen gólt helyez el az osztrák hálóba.** Maga az osztrák előadó is beismerte, hogy védhetetlen volt.

— **Ha az osztrák csatárok összeszedik magukat, —** biztatja közönségét — **még ki egyenlíthetnek. Most!... most... szenzációs osztrák támadás!... huj!... huj!... Megvan!...**

— **Meg van kérem! —** ordít bele a másik hang — **a 42-ik percen az osztrákok gólt lőttek. Most már 4:3.**

BUCURESTI
PÁLYAUDVAR

KÖZPONT

GRAND-HOTEL

A LEGIOBB KISZOLGÁLÁS
A LEGOLCSÓBB ÁRAK
A LEGNAGYOBB KÉNYELEM

Minél jobban közeledik a meccs vége, annál inkább növekszik az izgalom. Kiegyenlít-e az osztrák csapat. Az angol közönség kiabál, biztat, veszekszik... a bécsi speaker izgul... minden hiába. Füty... vége a meccsnek, az előadó ünneplés hangon jelenti be:

— **Ausztria válogatottja becsületos küzdelem után 4:3-ra kikapott az angol válogatott csapatától.**

A láthatatlan hallgatók

A zaj elül, a hangszóró elnémul... véget ért a nagy meccs, amelyet a ködös angol főváros egyik nagy pályájának tribünjéről hatvanezer ember nézett végig, a különböző országok rádiókészülékkel mellett pedig több százezer sportrajongó hallgatott izgatottan. És az a párszázezer talán éppen úgy lelkesedett, dobogott, tapsolt és kiabált otthon, a szobában a gép mellett, mint az a hatvanezer ember ott künn, a chelsea-i futballpályán. (—)

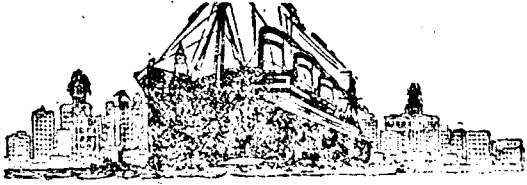
Dánia amatőr futball-világbajnokságot akar rendezni

Kopenhágából jelentik: A dán labdarúgószövetség javaslatot tett Európa nemzeti szövetségeinek, egy kimondottan amatőr jellegű futballbajnokság megrendezésére. A dánok szép terve azonban valószínűleg meghiusul, mert az amatőr fogalmát minden állam különbözőképpen magyarázza és így nehéz lesz egy olyan amatőr-keretet felállítani, mely minden nemzetet kielégít, Európa népei közül egyébként Dánia az egyetlen ország, ahol a sportban a professzionizmus még nem terjedt el szélesebb rétegekben.

O Elindult turájára a Ferencváros. A 15 tagból álló ferencvárosi tura-expedíció ma elindult hosszú utjára. A Ferencváros első mérkőzését Marokkóban játsza le.

O Diszkvalifikálták Babe Didricksont a losangelesi olimpiász kétszeres bajnoknőjét. New-Yorkból jelentik: Az Amatőr Athletic Union igen szigorú az amatőr-kérdésben. Legutóbbi ülésén Mildred Didricksont, a 80 méteres gátfutás és gerelyvetés olimpiai győztesét diszkvalifikálta, mert egy automobilgyár Didrickson képét reklám céljából felhasználta. A felfüggesztett olimpiai bajnoknőt a szövetség valamennyi versenyből kizárta, amire a diszkvalifikálása után úgy nyilatkozott, hogy az autócég arcképét engedélye nélkül használta.

O Egerből nagytehetségű uszót jelentenek. Egy 16 esztendőes egeri fiú, Kiss Zoltán, az ottani nehéz, 50 méteres uszodában, 2,33 másodperces időt ért el a 200-as gyorsuszásban. A fiatal uszóban Bárány dr. egyenes utódját látják.

Szenzációs hajóutazások a HAPAG (Hamburg Amerika linie) luxus hajóin

1. Négy egymásután következő szórakoztató és tanulmányi utazás a földközi tengeren a szépséges Kelet felé.

Egyiptomi utazások a társaság „Oceana” luxus hajóin.

Meglepetésszerű olcsó árakon, elsőrendű teljesítményekkel, felejthetetlen szórakozásokkal.

2. A CHIKAGO-i világiállítás meglepetése. Egyéni és társasutazások a Hamburg Amerika linie óceánjáró luxus hajóin. Igen olcsó árakon, felejthetetlen teljesítményekkel, nagyszerű tanulmányut.

Felvilágosítások, prospektusok, utitervösszeállítások, jelentkezések 319

a HAPAG (Hamburg Amerika linie) utazási világvállalat aradi irodájában

Künstler Utazási Irodában Arad,

Bulev. Regina Maria 24. — Telefon 86.

Felfedezték a világ legnagyobb rádiumtelepét

Olcsóbbá teszik a leghatásosabb gyógyszer, amely visszaadja az elhasznált emberi energiát. — Szenzációs felfedezés egy afrikai angol gyarmaton

Londonból nagy feltűnést keltő jelentés érkezett arról, hogy egy afrikai angol gyarmaton felfedezték azt a rádium tartalmu területet, amely a tudomány mai állapota szerint az egész világon a legnagyobb.

Utána következik az afrikai francia gyarmaton. Manjuki város környékén lévő rádium-telep és harmadik helyen áll a csehszlovákiai Joachimstahl, amelyet már évekkel ezelőtt rendes kurázó helyévé rendeztek be és amely a világ egyik legdrágább gyógytelepe.

Az angol tudományos körök legújabb kutatásai megállapították, hogy a két afrikai rádium-telep célszerű kihasználásával ezt a csodagyógyszert olcsóbbá lehet tenni és akkor az egész emberiség áldásává válna, mert mindenki könnyen hozzájuthatna az erőt adó gyógyszerhez.

A rádium bámulatos hatását tudvalevően Curie asszony, a magyar származású, világhírű tudós nő fedezte fel és több évtizeden át folyton kutatott az egész földet átsugárzó rádium főfészke után, de neki nem sikerült azt felfedezni.

A londoni jelentés szerint a Nairohiban felfedezett telep a központja az eddig megtalált rádiumvilágsugaraknak, amely ott olyan óriási mennyiségben jelentkezik, amilyenre még a tudományos kutatók sem voltak elkészülve.

Megállapították, hogy megfelelő adagolással egy-egy élő szervezetbe annyi új energia vihető be a rádium-sugarakkal, amennyit azok 1200 év alatt használnának el, ha élő szervezet ilyen hosszú ideig létezhetne.

Az ára ennek a csodaszernak még mindig rendkívül magas. Egy gramm körülbelül 200.000 arany márkába kerül, de a most felfedezett források kiaknázása után ennek tizedére fog leszállni. A különböző rádiumhelyek érceiből, különösen a belga Kongó-Afrikában, mostanig évente 30—40 grammot termeltek ki, melyből Belgiumnak rendkívül sok haszna származik. A legutóbbi nyáron néhány ismert aradi család egy rádium-gyógyhelyen kezelte magát, de érdekes, hogy nem mindnyájuknál volt észlelhető a legjobb gyógyhatás.

Szerkesztői üzenetek

Strohschneider-ügy! Ezuton kérjük fel „régí olvasónkat”, aki szerdán délután püspök-lila színű levélpapírra írott levelét hozzánk eljuttatta, hogy sziveskedjék lehetőleg még csütörtök délután 5—7 óra között szerkesztőségünket felkeresni, ahol a fenti ügyben számára feltétlenül érdekes felvilágosítással szolgálunk. „Régí olvasónknak” hangsúlyozzuk, hogy személyes látogatására éppen köszönettel vett érdekes soraira való tekintettel feltétlenül számítanunk!

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Viharok az aradi integrál-kenyér körül

Népes küldöttség dr. Botioc Elek polgármester előtt — A pékek panasza a pécskai kenyérgyárosok ellen — Tanulmányut Temesvárra — Pénteken újra összeül a maximáló bizottság

Az aradi integrál-kenyérfronton még mindig viharzanak a kedélyek: a válság súlypontja azonban, — szerencsére, — elterelődött a fogyasztó-piacokról és az egyes érdekelt szakmai iparágak, valamint a városi hatóságok közötti ütközépponttá egyszerűsödött le. A helyzet ugyanis az, hogy Aradváros vezetősége eddig ragaszkodott az általa meghatározott maximális árak betartásához és rendeltileg követelte meg a malmoktól, hogy 7.50 lejes maximális áron bocsássák forgalomba az integrál-lisztet: ennek alapján viszont kötelezték a pékeket is arra, hogy 8.50 lejes kilónkénti árral süssék az új kenyértípust. Közben azonban a buza ára emelkedni kezdett, a malmok csak drágább áron juthattak buzához, minek folytán a maximális áron nem adhatták a piacra a lisztet. Ennek folytán a pékek számára is lehetetlenné vált az, hogy a maximális áron bocsájtassák forgalomba az általuk sült integrál-kenyert. Ezek miatt a jelenségek miatt a fogyasztóközönség napokig kenyér nélkül maradt, míg végül is a pécskai kenyérgyárosok meg nem oldották a helyzetet a fogyasztóközönség számára, amennyiben nagyobb mennyiségben sülték a kenyeret, amellyel bejötték az aradi piacra.

Hozzájárult még a szituáció elmérgesedéséhez az a körülmény is, hogy

a pékek megfigyelései szerint, a pécskai kenyérgyárosok állítólag csak addig árusítják maximális 8.50 lejes áron a kenyeret, amíg hatósági közeg van a közelben.

Erre a helyzetre hívta fel szerdán délután újlag Botioc Elek dr. polgármester figyelmét a pékeknek egy újabb küldöttsége, amely Scholtz Károly és Weisz Szigfried vezetésével jelent meg a városházán, míg az aradi lisztkereskedők részéről Bornstein Sándor vett részt a küldöttségben. A megjelent szakmai képviselők újlag feltárták a helyzet türethetlenségét a polgármester előtt és kifejtették, hogy nem kívánják a maximális árak emelését, csupán arra kérik a városi hatóságokat, hogy tegyék lehetővé szakmájuk folytatását, üzemeik üzembentartását. Felhívták a polgármester figyelmét arra a tényre, hogy a buza ára napról-napra újra emelkedik és maguk a malmok 660—680 lejes alul egyáltalán nem juthatnak buzához. Kérték a város vezetőségét, hogy hívja össze a város maximális ármezsgállító bizottságát, hadd tisztázza az a helyzetet. Elmondották, hogy Nagyvárad város vezetősége máris belátta a helyzet tarthatatlanságát és éppen ezért újlag összehívta a maximáló-bizottságot. Temesváron viszont né-

gyes lisztből szabadon süthetnek a pékek a maximális áron felüli kenyeret, mivel erre hallgatólagosan megkapták az engedélyt.

Botioc Elek dr. polgármester a küldöttségnek adott válaszában kifejtette, hogy Aradváros vezetősége csupán kötelességét teljesítette, amidőn olyértelemben intézkedett, ahogyan ezt a minisztériumi rendelet kifejezetten előírta számára. Minden esetre azonban nem célja a városvezetésnek az sem, hogy bárki károsodjék és éppen ezért,

pénteken délutánra az elhangzott kívánásoknak megfelelőleg összehívja az ármaximáló bizottságot.

hogy megállapítsák, mennyiben változott a helyzet a legutóbbi ülés óta. A lisztkereskedőknek és pékeknek kívánságára, hogy egy közös bizottság látogassa végig az Arad—Temesvár közötti területen lévő kismalmokat és a helyszínen győződjék meg az árak alakulásáról, valamint információkat szerezhesen a temesvári helyzetről a temesvári gazdasági hivatalban, utasította Jac Jenő gazdasági tanácsost, valamint Detesán János rendőrkormányzó, hogy vegyenek részt ebben a tanulmányi kirándulásban az aradi pékek és lisztkereskedők képviselőjével egyetemben. A megállapodás értelmében holnap, csütörtökön reggel 8 órakor a szakmai cégek és a városi hatóság képviselői közös autón indulnak ki a vidékre Temesvár felé, hogy a buza- és lisztárak alakulására vonatkozó megállapításukat megkíséreljék összeegyeztetni.

= Aradi háztulajdonosok az adókvető bizottságban. Ma délután dr. Steinitzer Pál ügyvéd lakásán az aradi Háztulajdonosok Szindikátusának választmánya ülést tartott. Az ülésen Albu dr. távolléte miatt, Szűcs F. Vilmos elnökölt. Az ülés legfőbb pontja az alapszabályok módosítása volt. Dr. Demian Aurel felolvasta javaslatát, mely szerint az alapszabályokat a mai viszonyoknak megfelelően kellene módosítani. Kornis Márton választmányi tag érdekes újítást ajánlott, amely szerint egy-egy háztulajdonos egy bizalmiférfitel együtt járja végig azokat a háztulajdonosokat, akik eddig még nem tagjai a szindikátusnak és bírja rá őket a szindikátusba való belépésre. A választmány tagjai közül dr. Ungár Imre vállalkozott, hogy megkezdje az ilyen módon való taggyűjtést. Az ülésen egyébként szóba került az adókvető bizottság összeállítása is, amely tudvalevőleg egy pár nappal ezelőtt megtörtént. A választmány úgy döntött, hogy eljárjanak az illetékes hivataloknál, hogy minden adókvető bizottságba hívják meg az aradi Háztulajdonosok Szindikátusának egy tagját is.

= Az aradi gyárak nagy fellendülése várható az import-kontingens bevezetésétől. Az Aradi Közlöny tegnap közölte a jegyzéki azoknak a nyersanyagoknak és cikkeknek, amelyek a kontingens alapján csak behozatali engedéllyel hozhatók be az országba. Mivel ez számos cikk és anyag importját nehezítette meg, a romániai gyári termelés még jobban fel fog lendülni, mint ahogyan az az utóbbi hónapokban mutatkozott. Azokban az országokban ugyanis, amelyek már előbb kontingentáló intézkedésekkel nehezítették meg a bevitelt, a gyáripár erősen fejlődött. Aradon a textil, a kötszövő, a vas és fémárak, a szőrmés konfekciós cikkek előállításával foglalkozó vállalatok számíthatnak nagyobb forgalomra.

Márai Sándor cikkso-
rozata

A szegénység iskolája

minden vasárnap az

UJSÁG-ban

Laios és zenekara. — Milano. 20.30. Gramofon. 21.30. Muhle zeneszerzeményei, vezényel a szerző. Prága. 19. Német óra. „Kérem nevéssen 40 percig” címen vidámságok. 20. Katonazene. 21.05. Hangverseny a rádiózenekar és a filmharmonikusokkal. 23.15. Szalonzene. — Varsó. 19. Könnyű zene. 21. Könnyű zene. 23. Táncczene.

PÉNTEK, DECEMBER 9.

Bucuresti. 13. Gramofon. 13.40. Hangverseny. 14. Gramofon. 18. Rádiózenekar. Singer: Hullámról-hullámra, induló. Lortzing: Undine, nyitány. Stolz: Keringő. Bizet: II. Arlezi szvit. Puccini: Bohémélet, ábránd. 19.25. Rádiózenekar. Beethoven: Andante, Pares: Ábránd, Ketelbey: Ébredés. Strauss: Reggeli lapok, keringő. 20.40. Gramofon. 21. A filmharmonikusok szimfonikus hangversenye. — Budapest I. 10.15. Szalonzenekari hangverseny. 1. Déli harangszó. 1.05. A rádió házikvin-

tettjének hangversenye. 4.30. A rádió diákfélőrája. 5. Gramofonhangverseny. 6.30. „Arany Jánosnál”. 7. Hangverseny. 8. Gyorsíró tanfolyam. 8.25. Az Operaház előadásának közvetítése. „A Rajna kincse”. „A nibelung gyűrűje” zenedráma-trilógia előjátéka, négy képből. Szövegét és zenéjét írta: Wagner Richard. Majd: A Bachmann szalonzenekar és Farkas Sándor cigányzenekarának hangversenye a Bodó-kávéházból, Szántó Gyula ének-számaival. — Belgrád. 13.05. Gramofon. 17. Népdalok. 17.30. Gramofon. 19.55. Gramofon. 21. Rádiózenekar. 22. Jankovics operaénekes ária-és dalestje. 22.30. Hangjáték. 23.10. Szórakoztató zene. — Bécs. 12.30. Silving-zenekar. 13.40. Elgramofonlemezek. 14.10. Gramofon. 16.20. Női óra. 17.40. A Macho-zenekar szórakoztató zenéje. 18.50. Jég hockey a bécsi munkástornában. 19.05. Bécsi helyek: A Graben. 20.15. Az embersport. 20.35. Zenekari hangverseny. 23.15. Schleser-iazz. —

Berlin. 19.20. Szórakoztató zene. 19.40. Karének. 20.10. Tánccok. 21.15. Gyermekkorunk. Utána: Szórakoztató zene. — Heilsberg. 19.25. Hangjáték. 20. Gramofon. 21.15. Dal és tánc a népszerű zenében. 22.15. Trapp: B-moll szimfonikus bemutató előadás. 23.15. Tánccok az idők változásával. — Kalundborg. 21.20. Szimfonikus hangverseny. Közreműködik Vecsey Ferenc (hegedű). — Kassa. 19.05. Magyar óra. Sidlauer: Goethe, a természetkutató. Békeffy-Propper: Magyar mesék. 22.30. Beethoven: Szonáta appassionata. — Milano. 20. Zenekari hangverseny. 21.25. Gramofon. 21.45. Szimfonikus hangverseny. — Prága. 20.20. Mor. Ostrava. 21.30. Dudahangverseny. 23. Az Ondrzsicsek-négyes. 22.30. Scarline pármái tanár zongoraversenye. 23.15. Hangverseny. — Varsó. 19. Táncczene. 21.15. A Varsói Filharmonikusok hangversenye. Közreműködik P. Wittgenstein (egykezi zongoraművész). Utána: Könnyű zene.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Az apró hirdetések díját szavak szerint számítjuk, Minden szó 4 lej. A legcsebbe hirdetés ára 10 szögig 40 lej. A kiadó hivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetést, szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Apróhirdetéseket este 9 óráig vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

HÁZASSÁG.

ÖNÁLLÓ IPAROS, két gyermekkel, keresi házasság céljából oly komoly, osinos, izraelita hölgy ismeretséget, ki gyermekeinek jó anyja, neki pedig jó felesége lenne. Leveleket fényképpel „Százézer” jellegre a kiadóhivatalba kérek. 4127

ALKALMAZÁS.

KÖZÉPKORU gyakorlott szakácsnő keresetlik. Bohus palota, I. kapu, II. emelet, No. 1 4145

MINDENES főzőnőt keresek. Ajánlatokat az Aradi Közlöny fiókiadó-jába kérek.

LAKÁS.

KIADO a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Bővebbet: az Aradi Közlöny fiókiadó-jában, a Minorita templommal szemben. 800

EGY-KET és háromszobás lakás kiadó. Bővebbet: az Aradi Közlöny fiókiadó-jában, a Minorita templommal szemben.

EGYSZOBÁS, konyhás lakás főtéren kiadó. Cim az Aradi Közlöny fiókiadó-jában, a Minorita templommal szemben.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

MOSLEK újra kapható, v. Választó-u. 165. sz. 4080

12 és 6 SZEMÉLYES ezüst evőeszközök, ezüst gyertyatartók, ezüst tortatál, komplett szobaberendezések, szőnyegek, festmények, márkás porcellánok, szőrmebundák, disztárgyak, férfi kabátok, vitrinek, komódok, antik sarokszekrények, storeok, függönyök, asztalterítők, asztal és ágyneműk, fényképező gép, álló villanylámpák, fotelok, tükrök, ebédlőóra, fali vitrinek, meissenai és Neu Wien servisek, disztárgyak stb. eladók. Salgóné bizományi üzlete, Str. Horia 1, (Széchenyi-utca) Neuman-palota. 1000

HASZNALT, de jó állapotban levő vezeték kiöntő-kagyló, megvételre keresetlik. Cimeket az Aradi Közlöny kiadó-jába kérek.

ELADO Porcellán fali mosdó, telepes rádió, márvány oszlop, nagy üst, összekapcsolható asztal, női ruhák, kabátok, cipők, fésűk, estélyi ruha és cipő stb. Megtekinthető d. u. 2-4-ig. Cim az Aradi Közlöny kiadó-jában. 3544

MACULATURA-papír 5 kgros csomagokban igen olcsón kapható az Aradi Közlöny kiadó-jában. 800

GYORSAN PENZHEZ JUT, ha eladó tárgyaidat beadja Salgóné bizományi üzletbe Str. Horia (Széchenyi-u.) 1. Karácsonyi ajándéktárgyak iránt már most van érdeklődés s így sürgősen keresek ezüsttárgyakat, aranyneveket, disztárgyakat, keleti és gyári szőnyegeket, szobaberendezéseket, márkás porcellánokat, zongorákat stb. 1000

30.- Lei 1 kg. élő nemesített ponty, süllő, harcsa kapható Luttvák és Abramovici cégnél.

Karácsonyi képkiallítás megnyit!

Belépti-díj nincs. A festmények kedvező havi részletfizetésre is megvásárolhatók. 4355
FREIWMANN JÓZSEF, Arad, Str. Bratianu 9. (Weitzer János-u.)

Száraz, aprított és fűrészelt bükk- és cser-tűzfát

olcsó, közép és elsőrendű garantált súlyban kedvezményes áron házhoz szállít
Kneffel fa- és szénüzlete Bul. Reg. Ferd. I. 27

Járványos tehenbetegségek miatt kizárólag

paszteurizált tejszint és tea-vajat

hozunk forgalomba.
Aradi Tejcsernok

Ruhák, kabátok festése és vegyitisztítása új gépekkel a legmodernebb eljárással legszabban s leggyorsabban Arad, Str. Trolescu (volt Teleki-utca) 13.

HUNGARIA

Nagyszállóda

BUDAPEST,

a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak!
Tévételemi „HUNGARIOTELE”.

Karácsonyi ajándéknak megfelelő kisebb filé-terítők eladók! Piața Avram Iancu 1., udvarban, földszint jobbra. 4100

Hölgyek figyelmébe!

Elvállalom kelengyék és mindenféle hímzősek elkészítését, azonkívül urilányok tanítását hímzésre, jutányosan. 4114
Piața Catedralei (Tökölly-tér) 2., I.

Publicațiune.

Subsemnatul aduce la cunoștință, că în ziua de 12 decembrie 1932, ora 15 se va vinde prin licitație publică în locul oficial al Judecătorei rurale Ineu o magazie de mătură și casă împreună cu intravilan din Ineu proprietatea masei falimentare Banca Asociață S. A. Prețul de strigare e de 200.000 Lei.

Dr. Cornel Iancu
curatorul masei.

4137

Nr. 86,926 - 1932.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință celor interesați, — că Primăria Municipiului Arad în ziua de 30 Decembrie 1932, ora 11 a. m. va ține în biroul Serviciului economic, camera Nr. 59 licitațiune publică cu oferte închise și sigilate, pentru inchirierea pe timp de 1 an cu începere dela 1 Martie 1933, a pavilionului (fost Madár) din Piața Avram Iancu.

Licitațiunea se va ține în conformitate cu Art. 88-110 din legea contabilității publice, și norme de licitație în vigoare.

Ofertanții cari vor lua parte la licitațiune vor depune deodată cu oferta în mâinile comisiunei de licitații și garanția provizorie de 5% din suma oferită, în numărar sau hârtii garantate de Stat, iar oferta se va face numai în baza caetului de sarcini, care poate fi văzut în camera Nr. 59 a primăriei în fiecare zi de lucru în orele 11-1.

Arad, la 5 Decembrie 1932.

Primăria Municipiului Arad.

UZIFTEK.

ÜZLETHELYISÉG a v. Szabadság-tér sarkánál, azonnalra kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadó-jában.

Jójjön hozzánk!

Meglátja érdemes! Arverésből, alkalmi vételekből, hagyatékokból származó ebédők, háló, uriszobák, szalonnok rendkívül olcsón. Kasszák 0, 1, 2, 3-as olcsón. Férfi- és női bundák, gardero szekrények, fehér butorok, összekapcsolható vaságyak, lőszór matrac 3 párna 250 lej. Amerikai íróasztal, amerikai redőnyös könyvszekrény. Tonet-székek 100 lej, ottomán 900 lej, stb. stb. COMISIO bizományi üzlet Bulev. Reg. Maria 9. — A velünk összeköttetésben álló temesvári zálogház 24 százalékkal mellett folyósít kölcsönököt arany és ezüst tárgyakra, ékszerekre, valódi szőnyegek, irógépekre, stb., úgy, hogy ilyen tárgyaknak a zálogházba való eljuttatására megbízásokat ismételtelen elfogadunk.

Puha ólom

megvégre kerestetik.

Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Ő felsége a vendég!

Ez a mi jelszavunk és a mi sikerünk titka.

Mindent a vendégért és mindent a vendégnek!

A legjobbat, a legolcsóbbat!

A legjobb helyen fekvő szállodánkban nagyon jó szobát kitűnő ellátással

12.- P.-ért adunk.

BRISTOL SZÁLLODA

Budapest.
Dunapart!